

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра романської і новогрецької філології та перекладу

Кваліфікаційна робота
з перекладознавства на тему:

**«ВІДТВОРЕННЯ ЗМІСТУ ОНОМАТОПЕЇЧНОЇ ЛЕКСИКИ ТВОРІВ
ЛОПЕ ДЕ ВЕГА У ПЕРЕКЛАДАХ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ»**

Студентки групи МЗмлі 01-02
Факультету романської філології та перекладу
Заочна форма навчання
спеціальність **035 Філологія.**
спеціалізація **035.05 Романські мови та літератури (переклад включно)**
Санчківської Яни Богданівни
Науковий керівник:
доктор філологічних наук,
доцент Філоненко Наталія Георгіївна

Допущено до захисту

"__" _____ року

Завідувач кафедри

_____ *Філоненко Н. Г.*

Чотирибальна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2022

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA DE UCRANIA
UNIVERSIDAD LINGÜÍSTICA NACIONAL KIEV
Departamento de Filología Románica, Neogriega y Traducción

Trabajo calificado
en Estudios de Traducción sobre:

**«REPRODUCCIÓN DEL VOCABULARIO ONOMATOPÉICO DE LAS
OBRAS DE LOPE DE VEGA EN LAS TRADUCCIONES AL LENGUAJE
UCRANIANO»**

De la estudiante del grupo MZmli 01-21
Facultad de Filología Románica y
Traducción
forma externa de educación
especialidad **035 Filología.**
especialización **035.05 lenguas romances
y literatura (traducción incl.)**
Sanchkivska Yana Bohdanivna
Dirigente científico:
doctora en Filología,
docente Filonenko N.G.

Permitido para protección

" ___ " _____ año

Jefe del departamento

_____ *Filonenko N.G.*

Escala de cuatro puntas _____

Calificación final _____

Evaluación ECTS _____

Kyiv – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВУКОНАСЛІДУВАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ ІСПАНСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ.	10
1.1 Ономатопея як комплексна лексична перекладацька проблема.	10
1.2 Художній текст як віддзеркалення репрезентації звуко символізму та звуконаслідування у мовних картинах світу іспанців та українців.	13
1.3 Загальні функціонально-конструктивні і семантичні класифікації ономатопів у перекладознавстві.	16
1.4 Статус ономатопів і вигуків у лексичному складі іспанської та української мов.	21
ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ.	27
РОЗДІЛ 2. ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНИЙ, СЕМАНТИЧНИЙ І СТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТИ ІСПАНО-УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ОНОМАТОПІВ.	28
2.1. Перекладацькі трансформації при перекладі ономатопів з іспанської українською.	28
2.2. Шляхи перекладу іспанських ономатопів українською.	36
2.3. Збереження стилістичного потенціалу ономатопів художнього іспанського тексту при перекладі українською.	41
ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ.	48
РОЗДІЛ 3. ВІДТВОРЕННЯ ОБРАЗНОСТІ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ОНОМАТОПЕЇЧНОЇ ЛЕКСИКИ ТВОРІВ ЛОПЕ ДЕ ВЕГА УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.	50
3.1. Відтворення образності при перекладі ономатопеїчної лексики твору "Собака на сні"	50
3.2. Віддзеркалення емоційності персонажів при перекладі ономатопів п'єси "Овеча криниця"	59
ВИСНОВКИ ДО ТРЕТЬОГО РОЗДІЛУ	66

ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	71
RESUMEN	75

ВСТУП

Звуконаслідування – один з найперших і найочевидніших засобів словотворення, який через свої зображальні властивості є характерним для людських мов і віддзеркалює спосіб людської перцептивної обробки інформації, що надходить з навколишньої дійсності.

Питання звуконаслідування у мові досліджували такі величини світового мовознавства, як В. фон Гумбольдт, Ф. де Соссюр, О. Єсперсен, О.І. Бодуен де Куртене, М.С. Трубецькой, Л. Блумфілд, О.М. Пешковський, О.О.Потебня, Л.В. Щерба, що яскраво свідчить про вагомість як для лінгвістики в цілому, так і для вирішення цілої низки концептуальних мовознавчих проблем, пов'язаних із походженням мов, розвитком фонетичних систем, наявності взаємозв'язку між фонемами та семантикою тощо (Охріменко, 2015. с. 603). Ономатопи в усному мовленні мають особливі фонетичні характеристики, сприйняття яких не відбувається безпосередньо при читанні письмового тексту, де ці одиниці, тим не менш, вживаються для побудови художніх образів та передачі авторського стану, настрою або відчуття, надаючи можливість адресату "почути" відтворювану автором реальність. Крім того, завдяки цьому шару лексики автор може передавати й емоційний стан персонажів та викликати почуттєву реакцію читача на твір.

У художніх текстах використовуються ономатопи із різним ступенем вмотивованості і відмінними морфологічними та словотворчими характеристиками, причому лексеми із стертою, прихованою вмотивованістю так само беруть участь у художньому образотворенні, хоча і їхня очевидна ономотопеїчність відступає за словоформу на другий план.

Багатоголосся звучання всесвіту для людини, яка переносить це фонічне розмаїття у мову, генерується різноманітними природними й штучними джерелами звуку, такими як метеорологічні явища природи, тварини, птахи, комахи, рослини, безпосередньо людина, транспорт, механізми, предмети побуту та устаткування, тканини тощо. Незважаючи на відносну загальність

цих джерел для людей відмінних культур, важливою рисою є те, що різноманітні поняття про зовнішній світ та його сприйняття для носіїв різних мов мають, відповідно, розбіжне звуконаслідувальне вираження (Журавлев, 1991. с. 19 - 26).

Іспанська мова є однією з найекспресивніших мов у світі, тому вживання звуконаслідувань у цій мові є досить популярним явищем. Спершу ономаіопи вживалися у фольклорних текстах, та згодом почали вживатися і у авторських текстах також.

Переклад іспанської ономаіопеїчної лексики українською мовою має свої особливості. Через лінгвокультурні відмінності при відтворенні змісту іспанськомовних художніх творів українською мовою важливо подолати перекладацькі труднощі, не втративши при цьому важливі деталі твору. На нашу думку, саме відповідна передача лінгвокультурного складника у сукупності з авторськими емоціями між двома неблизькоспорідненими мовами, іспанською та українською, є основною складністю у перекладі ономаіопеїчної лексики художніх творів. Виконання цього важливого завдання перекладачем сприяє збереженню авторського задуму і художньої виразності твору.

Для адекватної передачі ономаіопеїчної лексики першочерговою задачею є пошук використання відповідників у мові перекладу. Відповідальний підхід до цього завдання означає уважне вивчення наявних лексичних одиниць у належних словниках та встановлення за можливості існуючих у мові перекладу відповідників.

Для адекватного перекладу найчастіше використовуваними є перекладацькі трансформації, тим не менш для перекладу ономаіопей першого ступеня, тобто високої вмотивованості, які призначені для первинної передачі звуків, джерелом яких є, наприклад, механізми, люди, тварини, природа тощо, слід враховувати міжкультурні відмінності, адже інвентар традиційних ономаіопей у різних мовах не збігається.

У сучасній іспанській мові явище звуконаслідування є достатньо розповсюдженим, а ономапопеїчні лексичні одиниці, які використовуються письменниками у художніх творах, є достатньо різноманітними, а цей факт безперечно, зумовлює необхідність пошуку окремих перекладацьких рішень.

Актуальність роботи обумовлюється її орієнтованістю на дослідження питань перекладу ономапопеїчної лексики творів Лопе де Вега українською мовою. Звуконаслідування є невід'ємною частиною лексики будь-якої мови світу і це мовне явище безперервно знаходиться у центрі уваги лінгвістів і перекладознавців. Ономапопи в усному мовленні мають особливі фонетичні характеристики, сприйняття яких не відбувається безпосередньо при читанні письмового тексту, де ці одиниці, тим не менш, вживаються для побудови художніх образів та передачі авторського стану, настрою або відчуття, надаючи можливість адресату "почути" відтворювану автором реальність. Крім того, завдяки цьому шару лексики автор може передавати й емоційний стан персонажів та викликати почуттєву реакцію читача на твір.

Метою нашої наукової роботи є визначення специфіки способів перекладу звуконаслідувальних лексичних одиниць і особливостей їх вживання в художніх творах Лопе де Вега.

Поставлена мета обумовлює вирішення основних **завдань**, а саме:

- розкрити поняття "ономапопея";
- охарактеризувати звуконаслідувальну лексику іспанської та української мови, виокремити її типи і класифікації;
- визначити роль ономапопеїчних одиниць як мовного засобу в іспанській та українській мові;
- обґрунтувати ознаки впливу ономапопеї на художню літературу;
- визначити особливості вживання і труднощі перекладу звуконаслідувальних одиниць у текстах;
- виявити способи перекладу іспанських звуконаслідувальних одиниць на українську мову;

- виокремити перекладацькі трансформації та їх особливості вживання при передачі емоцій та почуттів у художніх творах автора;

Об'єктом дослідження є звуконаслідувальні одиниці іспанської та української мов.

Предметом дослідження є особливості іспано-українського перекладу оноματοпеїчної лексики.

Задля досягнення мети і виконання завдань цієї наукової роботи ми використали такі **методи дослідження**: описовий, структурний та метод зіставного та порівняльного аналізу. Застосовуючи описовий метод, ми описували звуконаслідувальні слова, обираючи їх зі словникового складу мови та пояснюючи особливості їхньої структури та функціонування. Використовуючи структурний метод, ми дослідили лексичні, лінгвостилістичні та граматичні особливості вживання звуконаслідувань. Вживаючи зіставний та порівняльний методи, ми зіставляли ономатопи іспанської та української мови у художніх творах автора з метою окреслення спільного й відмінного в аналізованих одиницях.

Наукова новизна: використані нові методи дослідження іспанських та українських звуконаслідувальних. В роботі досліджуються засоби перекладу ономотопів з української на іспанську мову та їх особливості.

Практичне значення: результати дослідження можуть бути використані на теоретичних і практичних заняттях з перекладу, лексикології та стилістики іспанської мови.

Матеріалом дослідження є тексти драматургічних творів Фелікса-Лопе де Вега-і-Карпіо.

У теоретичній частині роботи висвітлено праці найбільш відомих дослідників в цій області В. фон Гумбольдта, Ф. де Соссюра, С.В. Вороніна, О.О. Селіванової, І.Р. Гальперіна, Л. Блумфілда, А. Газов - Гінзберга, І.В. Арнольд, О.А. Хабібуллої, В.В. Левицького.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками до кожного з них, висновків до всієї роботи та списку використаних джерел.

У роботі ми узагальнили різні погляди вчених, які працювали над цією темою; спираючись на теоретичні знання, провели практичне дослідження.

Апробація результатів дослідження. Робота пройшла апробацію на Міжнародній науково-практичній відеоконференції «Ad orbem per linguas. До світу через мову» (Київ, 25 травня 2022).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВУКОНАСЛІДУВАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ ІСПАНСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ.

Буденне життя неможливе без звуків. Звуконаслідування – один з найголовніших способів словотворення. Ономатопея широко поширена в мовах по всьому світу – від української до іспанської, вона використовується мільйонами людей щодня. Мова постійно розвивається та збагачується, а саме ономатопа є одними з найважливіших елементів розвитку та збагачення лексики. Звуконаслідування безперечно надають пишномовності та виразності людському мовленню та художнім текстам. Передача інформації, уявлення людей про світ, вираження емоцій та почуттів – усе це вміщує в собі мовне явище ономатопея. Буденне життя неможливе без звуків. Звуки навколишньої природи, а також мова людей грають основну роль в сприйнятті світу.

1.1 Ономатопея як комплексна лексична перекладацька проблема.

Дослідження та вивчення ономатопеї поклало початок широкомасштабним розвідкам звуконаслідувань, як перших слів і сформувало "Звуконаслідувальну теорію походження мови".

Загалом, існує безліч теорій походження мов: Божественна теорія походження мови, Теорія жестів, Теорія суспільного договору, Еволюційна теорія, тощо. Звуконаслідувальна теорія має водночас багато противників та прихильників, які вважають ця теорія є найлогічнішою та найправильнішою. Впродовж багатьох років дослідження звуконаслідувань здійснювалось лише на підставі звуконаслідувальної теорії походження мов. Згідно з цією теорією – мова виникла внаслідок поєднання звукових та незвукових властивостей явища, або предмета [25, с. 1-12]. Деякі дослідники вважають, що ономатопа стали першими словами, які з'явилися в людській мові. Для того, щоб слова утворилися, необхідно використати певні звуки, які людина відтворює за

допомогою свого мовного апарату. Саме такі звуки і є прототипами відтворень звуків навколишнього середовища.

Прихильники та представники філософської течії стоїцизму вважали, що звуконаслідування та саме звучання слів напряму залежить від предмету, який описує та позначає. Окрім того, філософи-стоїки вважали, що твердість та м'якість букв також безсумнівно позначається на значенні слів.

Вигукова теорія походження мови теж є досить поширеною серед мовознавців. Ця теорія була започаткована епікурейцями Давньої Греції (IV-III ст. до н.е.). Вони вважали, що виникнення мов було спричинене природною потребою людини виражати звуками свій душевний стан. Пізніше цю теорію підтримав Ж.-Ж. Руссо. [14, с. 40-42].

В подальшому розвитку та значенню оноματοпеїчної лексики в мовознавстві сприяли праці Л. Блумфілда, Д. Вестермана, Е. Вінклера, В. Вундта, Г. Гемпля, Х. Марчанда, Г. Пауля, Л. Сміта, А. Фреліха, Г. Штреле та інших дослідників. Звуконаслідувальну лексику романо-германських мов досліджували такі відомі лінгвісти, як: С.В. Воронін (англійська мова), М. Граммон (французька мова), В. Дієго (іспанська мова), Л. Шпітцер (італійська мова) Г. Зоммер, В. Вундт (німецька та інші германські мови). Ономатопи у слов'янських та балтійських мовах теж досить ретельно вивчалися такими відомими лінгвістами, як: О. Гуйєр (чеська мова), А. Лескін (литовська мова), Л.І. Мацько (українська мова), Р.С. Смаль-Стоцький (українська та інші слов'янські мови), С.М. Толстая (слов'янські мови), І.С. Торощев (російська мова), Ю.В. Юсип-Якимович (українська мова) та ін. [18, с. 603-607].

Відома українська мовознавиця О.О. Селіванова визначає оноματοпею як "умовну імітацію різноманітних звуків природного довкілля фонетичними засобами даної конкретної мови (звуків тварин, неживих предметів, явищ природи тощо)" [23, с. 716].

При аналізі існуючої лінгвістичної літератури, знаходимо деякі поодинокі роботи, що були виконаними в часи Радянського Союзу, що вивчають лексику оноματοпеї іспанської мови. Праці того часу певним чином

служать певною теоретичною базою для цього повноцінного дослідження лексики ономаіпеї іспанської мови та є характерним зразком щоб проаналізувати ономаіпеїчне явище в іспанській мові загално, тому що у радянські часи ономаіпеїчна лексика іспанської мови практично не була дослідженою. У іспанській мові сучасності ономаіпеїчна лексика вважається які поняття звуконаслідувальних слів. Лексика даного типу, є широко представлена в іспанській мові, й до цього часу не стала предметом для детального вивчення в іспанському мовознавстві.

Попри те, що було проведено чимало досліджень у цій галузі, нині питання української ономаіпеїчної лексики розглянуто недостатньо вичерпно. Ця тема залишається актуальною та значущою у сучасній україністиці. У порівнянні з українською звуконаслідувальною лексикою, сучасна іспанська мова надзвичайно збагачена ономаіпеїчними лексичними одиницями та досить часто використовується у художніх творах іспанських авторів.

Буено Перес (1994) зазначає, що ономаіпея – це не просто імітація звуку, а скоріше "перенесення" поля фізики на поле лінгвістики. Він каже, що існують труднощі в цій транспозиції, враховуючи існуючі артикуляційні відмінності між тваринами та людьми, але це правда, що ономаіпея має сильний фоносимволічний характер, оскільки вона приймає артикуляційну схему, максимально схожу на схему руху, яку вона представляє.

Ономаіпея не є частиною дев'яти граматичних категорій [дієслово, іменник, прикметник, прислівник, займенник, визначник, прийменник, сполучник і вставне слово], загалноприйнятих в іспанській мові, але може виконувати функції, характерні для різних категорій. Ономаіпея є лексичним розрядом, але не граматичним. [52, с. 5-18, 55 с. 5].

Отже, розібравшись у понятті звуконаслідування, його історії, походженні та розвитку, можемо зробити висновок, що сучасне життя неможливе без ономаіпеї. Вона поширена не лише у житті, а й у літературі. Збагачення лексики, урізноманітнення художніх текстів – є доволі важливим

завданням цього лінгвістичного явища. Більше того, можемо стверджувати, що питання звуконаслідування ще досить є актуальним та все ще продовжує аналізуватися сучасними вченими мовознавцями. Звуконаслідування в українській мові не є досконально вивченими, проте, дослідження цього лінгвістичного процесу не є завершеними. Іспанська мова яскраво збагачена ономатопами та також досить часто розглядалася вченими лінгвістами, проте, також цей процес не є завершеним.

1.2 Художній текст як віддзеркалення репрезентації звукосимволізму та звуконаслідування у мовних картинах світу іспанців та українців.

Феномен звукосимволізму є дуже дискусійною темою в мовознавстві. Також відомі як іконізм або фоносемантика, ці типи слів поширені у різноманітних мовах і культурах і часто мають багато однакових характеристик. Цей термін позначає очевидний зв'язок між певними звуковими послідовностями та певними значеннями в мові. Зазвичай вони утворюються по-різному:

- 1) Через зв'язок із примітивними звуками, такими як гарчання та кашель, тощо;
- 2) Як групи (об'єднання) літер, які з'являються при вживанні певних слів;
- 3) Через звуконаслідування;

Поширений тип утворення звукосимволізму включає звуки або короткі групи звуків, які з'являються під час використання певних слів. Також, цей лінгвістичний термін, відомий як фонетична або звичайна звукова символіка, це частини кореневих слів, які можуть передавати значення, просто розміщуючи їх у слові. Звукосимволізм не є тотожним ономотопеї, оскільки між звуковим складом і словом немає прямої акустичної тотожності, але виникає асоціація, образне уявлення [53, с. 24].

Ономатопея, пряме наслідування звуків природи, зазвичай розглядається як лише один із видів звукової символіки. В "Оксфордському довіднику зі слова" (2015) Г. Такер Чайлдс зазначає, що "ономатопея представляє лише невелику частину того, що більшість вважає звуковими символічними формами, хоча в певному сенсі вона може бути основою для всього звукового символізму". Звукозображувальна система мова та її концепція розглядалась визначними вченими протягом багатьох століть. Свій початок звукосимволізм бере в давньоіндійських Ведах. Саме стародавні індійці вважали, що звук може розкрити значимість слів та їх значення. Вони мали намір дослідити дане явище якомога детальніше. Цю ідею була також підтримана і розвинена давніми греками.

Першими, хто почав досліджувати це явище були Геракліт, Платон, Августин Блаженний. Закономірний, недовільний, фонетично вмотивований зв'язок між фонемами слова та незвуковою ознакою денотата, що лежить в основі номінації – саме це є визначенням звукосимволізму.

Серед українських вчених актуальність звукосимволізму досліджували: А. Калита, В. Кушнерик, Н. Львова, Ю. Маленовський, Н. Усова, О. Холод, С. Шрестха. [13, с. 24]. Серед сучасних іспанських вчених можемо виокремити Veronica Reyes Taboada та її книга присвячена звукосимволізму: "El simbolismo sonoro".

Фонетичний символізм має за основу ідею, що звуки – потенційні носії смислу, а зв'язок між формою і змістом знакових одиниць – насамперед слів – є не довільним, а закономірним, умотивованим. Відомий теоретик звукосимволізму у своїх працях зазначає, що звуки набувають значень тільки під впливом певного стимулу – "у досвіді – при штучному приписуванні двох або більше смислів, у мові – у складі слів і морфем з певним лексичним або дериваційним значенням" [16].

Аспект іконізму є ще однією формою звукосимволізму. Він виражається при аналізі групи слів з однаковим значенням. Ця форма звукосимволізму, всупереч вірі в те, що слова є довільними історичними конструкціями,

передбачає розміщення певного звуку в словах для спонукання до дії. Загалом, вони не матимуть багато спільного, наприклад слова, які починаються чи закінчуються однаковими літерами. Ця рухова дія присутня набагато більше в інших мовах, але багато прикладів все ще можна знайти в англійській мові. Вставте "m" перед "p" у багатьох словах, пов'язаних із рухом вперед, і можна позначити більшу терміновість: таке слово, як крок або подорож, стає сильнішим, як топтати.

Розглядаючи художній текст як приклад репрезентації звукосимволізму та звуконаслідування, варто виділити той факт, що саме художня література та мова окреслюють мовностилістичні засоби вираження ідей автора твору. Саме це є безперечним доказом того, що автор відповідає за "універсальність та гнучкість" інформації художнього твору для кращого розуміння та сприйняття читачем.

Під час цього процесу виникає трансформація сприйняття вербальних образів автора та читача. У цьому випадку важливу роль відіграє сприйняття та осмислення тексту реципієнтом і його власне бачення мовної картини художнього твору автора.

Відомі вчені В. фон Гумбольдт і О. Потебня зробили принципово важливий висновок: "... зміст тексту не закладений безпосередньо в ньому самому".

Одним із найпоширеніших проявів звукосимволізму в 20-му та 21-му століттях є комічний жанр, через так звану оноματοпею. Він полягає в передачі немовних звуків словесним шляхом. *Pop (pequeño estallido)*, *Boom (explosión)*, *Crunch (crujido)*, *Crash (choque)* і тд., саме вони і є частиною сучасної народної мови у віці 20 років, тому що художники коміксів написали ці звуки, щоб передати всю природу різних сцен. Ці слова використовуються для точної імітації звуку, який символізується в коміксах та у літературі протягом століть.

Цей жанр наразі є популярним, як серед іспанської, так і серед української молоді і лише набирає стрімких обертів, адже є досить сучасним проявом мовних явищ звукосимволізму та звуконаслідувань.

Зробивши висновки, можемо стверджувати, що поняття звуко символізму та звуко наслідування не можна назвати рівнозначними. Вони мають свої відмінності та схожості. Їхня історія походження є дуже давньою. Ці мовні явища є дуже популярними та значущими у всіх мовах світу, їх розвитку та становленню, а також, збагаченню лексики в цілому. Велика кількість лінгвістів та вчених досліджували дані мовні поняття та мали власні розуміння та класифікації. В сучасному мовознавстві звуко символізм та звуко наслідування є досить поширеними, зокрема, у коміксах та художній літературі. Репрезентація звуко символізму та звуко наслідувань у художній літературі здебільшого залежить від сприйняття вербальних образів твору читачем. Одним з найпопулярніших проявів звуко символізму та звуко наслідувань у сучасній літературі є комічний жанр.

1.3 Загальні функціонально-конструктивні і семантичні класифікації онома топів у перекладознавстві.

Онома топія – це спосіб словотворення, а отже, це невід’ємна частина звукової будови слова, важливий інструмент передачі емоцій та почуттів [17, с. 65-66].

Найголовнішою властивістю звуко наслідувань є збагачення та прикрашення мови. Значущою характеристикою онома топеї є подібність до звуків навколишнього середовища: людські звуки, звуки тварин, пташок, природи, тощо. Слід зазначити, що звуко наслідування різняться між собою в залежності від мови в якій використовуються, адже кожна мова унікальна та особлива, а отже, онома топеїчна лексика теж відрізняється та виражається по-різному. Найголовнішою причиною онома топеїчної відмінності є – фонетична система мови. Онома топи різних мов світу мають звукові відмінні риси, того й не можуть бути ідентичними.

Звуко наслідувальні слова в системі частин мови вважаються особливими, самостійними розрядами слів. Іншими словами, враховуються ті

звуконаслідувальні слова, які вже увійшли до мовної системи і перетворились на факт мови. В даному дослідженні не враховуються індивідуально-авторські новоутворення, що час від часу можуть відображати тільки суб'єктивне сприйняття явищ звуку творцем таких новоутворень. Ці слова не відносяться до загальномовних норм оформлення звуконаслідувань: вони поки не дійшли до ступеню колективного усвідомлення. У дослідженнях минулих часів дослідники часто вивчали повну систему звуконаслідувальної лексики недиференційовано. Проте останні дослідження іспанських лінгвістів дають доводи про те, що вся система є складеною з 2-х підсистем:

- звукосимволічна (з неакустичним денотатом);
- звуконаслідувальна (з акустичним денотатом);

Твердження окремих дослідників що стосується питання структури звуконаслідувальних слів є уривчастими і досить таки суперечливими. Одна частина авторів вважають що звуконаслідувальні слова це прислівники, а інша частина - розглядають їх як особливий розряд слів. Є також і думки щодо їх усунення з розряду прислівників та додавання до розряду вигуків (перш за все це стосується звуконаслідувань, прототипом появи яких є сама природа). Проте не можна сказати що це вірно, так як вигуки – це розряд слів, який слугує для найкоротшого вираження почуттів і вольових імпульсів без найменування цих почуттів. А звуконаслідування не висловлюють якихось почуттів та вольових проявів, не дивлячись на те, що все ж таки мають велике стилістичне різноманіття експресій. Можна зробити висновок, що ситуація в сучасній іспанській лінгвістиці говорить про недобір чітко визначених критеріїв з вирішенням питання щодо виокремлення оноματοпеїчної лексики. Один із явних доказів цього стану справ є непослідовність фахівців при відборі та включенні до реєстру оноματοпеїчних словників певних іспанських ономотопів [18, с. 603-607].

Під час дослідження та аналізу звуконаслідувальної лексики мовознавцями було виокремлено декілька версій класифікації ономотопів. Вони різняться між собою структурними та класифікаційними відмінностями.

Однією з найпопулярніших класифікацій є теорія Гальперіна І.Р. (див. таблиця 1.1.) [2, с.384].

Таблиця 1.1. Класифікація звуконаслідування за І.Р. Гальперіним.

Пряме	Непряме
- Має на увазі формування незалежно існуючих слів слів, які відтворюють звуки природи.	- Винятковий вид алітерації.
- Відтворення цілісного звукопису явищ, а не лише їх найменування. Гальперін назвав такі звуконаслідування - звуковими метафорами.	- Поєднання звуків для того, щоб висловлювання стало імітацією свого значення.
- За допомогою прямої ономапоєї утворюється предметно-логічне значення явищ природи.	- Іноді, непряму ономапоєю називають "ехописьмом".
	- Звуки, які повторюються, утворюючи один певний звук, який асоціюється з джерелом звуку.

Інтерпретація класифікації утворень ономапоїв дослідника А. Газов - Гінзберга виглядає таким чином (див. таблиця 1.2.) [2, с. 384]:

Зовнішні	Внутрішні
----------	-----------

Звуки природи, або звуки, які описують, якісь різкі шуми, рухи чи дії.	Виражають мовну активність та надають їй характеристику. Можуть також виражати фізіологічні процеси (сміх, плач, крик, тощо).
--	---

Класифікації С.В. Вороніна характерні акустичні характеристики, іншими словами, оноματοпоетичні слова класифікуються за типом звучання та типами поєднань звучань, які інтерпретують звукотворче відображення в ономатопах. Вчений поділяє їх за типами звучання:

- Удари;
- Неудари;
- Дисонанси;

Для позначення класів та гіперкласів звуконаслідувань/ ономатопів прийняті такі назви (див. таблиця 1.3):

- А. Інстанти;
- Б. Континуанти;
- В. Фреквентативи;

Класифікація І.В. Арнольда базується на семантичних особливостях ономатопів. Дослідник виділяє декілька категорій (див. таблиця 1.4):

- Звуки живих істот, які виявленні в процесі спілкування чи висловленні почуттів та емоцій.
- Звуки тварин, комах і птахів.
- Звуки природних явищ (води, вітру, тощо).
- Звуки природи.
- Звуки ударів та рухів.
- Звуки металевих речей.

Звуки годинників та механізмів [37].

Подібною до класифікації І.В. Арнольда є версія О.А. Хабібুলліної. Вона ділить звуконаслідування 5 груп (див. таблиця 1.5.) [26, с. 68-74].

Таблиця 1.5. Класифікація звуконаслідування за Хабібুলліної О.А.

1) Слова, які позначають шуми, які виражають рух та його семантичні ознаки.	2) Так звані – технічні шуми (шуми, які з’являються, внаслідок використання технічного приладдя).	3) Звуки, які видаються тваринами, птахами та комахами.	4) Звуки природи та стихій.	5) Звуки, які видаються людиною (часто з вживанням мімічних жестів рук, або виразу обличчя)
---	---	---	-----------------------------	---

З точки зору побудови звуконаслідування можуть мати однокомпонентну структуру та редульовану. Граматична основа, яка здебільшого притаманна ономаіопеї (однокомпонентна структура) – односкладні слова, які виражають імітацію звуків дій, предметів, рухів та явищ природи, наприклад: топ, геі та ін. Редульована структура (двох-, трьох- або чотирьохкомпонентний склад) також характерна для ономаіопів, наприклад, ку-ку, тра-та-та. Трансформація звуків напряду залежить від мови в якій вони вживаються [31, 32].

Розглянемо вплив проілюстрованих класифікацій на переклад тексту.

Подані класифікації є досить різноманітними та безперечно є корисними при перекладі тексту. Розглянемо приклади з літератури.

El lejano canto religioso se confunde con el silbar del viento.

Далеку пісню релегійну тай плутають зі свистом вітру.

Роль ономаіопа в даному реченні належить не лише одному слову, а можна сказати, що навіть виразу: *el silbar del viento*- свист вітру [1, с. 28-34].

Якщо розглядати даний приклад за характеристико поданих вище класифікацій, то можна помітити, що цей приклад підходить як під класифікацію І.Р. Гальперіна і репрезентується у реченні як пряме

звуконаслідування, адже відтворює звук природного явища - вітру. Також, цей літературний приклад підходить під класифікацію А. Газова - Гінзберга і належить до внутрішніх звуконаслідувань. Класифікація І.В. Арнольда, яка базується на семантичних особливостях ономатоїв теж підходить для характеристики даного прикладу і розкриває свій зміст у звуках природних явищ. Ідентичною є схожість з класифікацією Хабібুলіної, де продемонстрований літературний приклад також підходить під характеристику звуків природи та стихій. Наведений переклад прикладу також демонструє нам, як за допомогою ономатої у реченні можна виразити звуки природних явищ, і цікавим є той факт, що це можна зробити не лише за допомогою одного слова, а навіть використати вираз для опису. Це вказує на унікальність, варіативність та "гнучкість" звуконаслідувань як у тексті оригіналу, так і у варіанті перекладу.

Підводячи підсумки, наголосимо, що звуконаслідування відграють визначну роль у розвитку кожної мови. Всесвітні лінгвісти безупинно намагаються визначити значення ономатоїв у лексиці та мовленні. Класифікації мовознавців та дослідників виражають незбагненну цінність та різноманітність думок щодо упорядкування звуконаслідувань. Загальна побудова ономатоїв має дві структури: однокомпонентну та редульовану. Обидві структури характерні для використання звуконаслідувань у різних мовах світу. Вплив класифікацій ономатоїв на переклад текстів також є дуже значущим, підтвердженням цього факту є приклад та аналіз звуконаслідування у творі.

1.4 Статус ономатоїв і вигуків у лексичному складі іспанської та української мов.

Заплутана природа вигуків викликала проблему щодо визначення їх статусу. У мовознавстві сучасності є сформовані підходи до роз'яснення статусу вигуку. У традиційній класифікації частин мови вигук відносять до морфологічних одиниць, проте не виключають з систем повнозначних і

службових частин мови. В даному випадку вигук характеризують як окремий і особливий розряд слів, які не складаються з номінативної функції та існують задля прямого вираження всього спектру емоцій та волевиявлень. Такий підхід став головним. Із традиційним підходом найбільш тісно є пов'язаним другий, тому що він також визначає вигуки як слова. В той же час його автори роблять застереження про те, що вигуки, на противагу повнозначним словам, не тримають в собі лексичне значення, через те що їм не є властивою поняттєво-ознакова, поняттєво-предметна, поняттєво-процесуальна співвіднесеність. Таким чином, наприклад, І.Р. Вихованець підкреслює, що зі словами вигуки зближує також їхнє фонетичне оформлення, непроникність, однонаголошеність, відтворюваність та ізольованість. Дослідники третього підходу таким же чином схиляються до традиційної думки щодо вигуків як лексико-граматичного класу слів, який стоїть поза повнозначними частинами мови і службовими словами, проте бачать їх еквівалентами синтаксично нечленованих речень. Вигуками виконується важлива комунікативна функція, суть якої полягає в тому, що вони доєднуються до створення певних оцінно-модальних планів висловлення, до яких входять позитивна або негативна реакція мовця на якусь ситуацію або категоричне вираження спонукання. Дана кваліфікація вигуку є подібною до тієї, що була запропонована в російському мовознавстві В.В. Виноградовим. На його думку вигуки є водночас еквівалентами слів та речень, чисто суб'єктивними мовленнєвими знаками, які існують задля вираження емоційно-вольових реакцій суб'єкта на реальність, для прямого емоційного вираження своїх переживань, відчуттів, афектів та вольових виявів. Опираючись на дані характеристики вигуки підкреслено до особливого типу виражальних слів-висловлень, що є внутрішньо не розчленованими, синтаксично не організованими, проте соціально осмисленими, які являють собою своєрідні форми емоційного вираження. Говорячи про четвертий підхід, то він розвиває концепцію мовленнєвої природи вигуків. Що стосується українського мовознавства, то її теоретичні засади були докладно розроблені І.Р. Вихованцем [32, 38].

Ономатопея була розглянута вченими та дослідниками з багатьох теоретичних та наукових аспектів, проте, питання звуконаслідувань та вигуків і їх розподілу все ще залишається досить актуальним у сучасному мовознавстві та має багато варіантів категорій, схожостей та відмінностей лінгвістичних понять.

В цілому вирізняють такі категорії звуконаслідувань:

- 1) Рівнозначні вигукам – звуконаслідування = вигуки.
- 2) Відокремлена категорія слів у складі вигуків– звуконаслідування все ж таки не є самостійними та незалежним, а належать до вигуків, але, як певна відокремлена категорія слів.
- 3) Вигуково - дієслівний тип- звуконаслідування виражають дію за допомогою вигуків.
- 4) Незалежна та окрема категорія слів–звуконаслідування повністю відокремлюються від вигуків.

У більшості випадків звуконаслідування відносять до категорії рівнозначні вигукам, тобто, повністю тотожні. Певна річ, що у вигуків та звуконаслідувань є спільні лексичні схожості та характерності, проте, у дійсності вигуки та звуконаслідування мають абсолютно різні синтаксичні притаманності. Варто зауважити ,що звуконаслідування являються незалежною категорією зі своєю специфічною структурою та основами словотвору.

Розглянемо способи формування звуконаслідувань згідно з цими властивостями (див. таблиця 1.6) [2, с. 280-281].

Таблиця 1.6. Шляхи утворення звуконаслідувань та їх порівняння з вигуками.

ЛЕКСИЧНІ	СИНТАКСИЧНІ
Вигуки та звуконаслідування мають лексичну та морфологічну схожість, проте, вони не можуть вважатися одним і тим самим.	Звуконаслідування можуть доповнювати, проте не замінювати слова. На противагу, вигуки мають конкретне значення та виконують

	синтаксичну роль слів, які замінюють. Отже, вигуки та звуконаслідування виражають та уособлюють собою знаки різних типів.
--	---

Проаналізуємо схожі характеристики звуконаслідувань і вигуків:

- Сталість. Наприклад: (англ. quack quack, исп. cua cua).
- Створення за допомогою звуків.
- Синтаксична спорідненість з іншими словами.
- Спорідненість із засобом спілкування.
- Упущення граматичної категорії.

Однак, існують і розбіжні функції ономатоїв та вигуків: які подані у таблиці (див. таблиця 1.7.) [24, с. 1-5].

Таблиця 1.7. Розбіжні властивості звуконаслідувань і вигуків.

1. Функція вигуків – виражати емоції і волевиявлення.	1.Функція звуконаслідувань – відтворювати та репрезентувати звуки навколишнього середовища.
2.Вигуки – мають емоційну забарвленість та значення.	2.Ономатої мають лексичне значення завдяки своєму звучанню.
3. Вигуки не можуть бути самостійними членами речення.	3.Синтаксично ономатої часто виступають у ролі присудка; крім того, імітація звуку часто використовується в прямій мові для передачі непрямой мови.

<p>4. Існують різні типи вигуків:</p> <ul style="list-style-type: none"> -емоційні -звуконаслідувальні -первинні -похідні - спонукальні - вигуки етикету 	<p>4. Звуконаслідування мають іншу класифікацію.</p>
<p>5.Значення вигуків піддається контекстуальному впливу.</p>	<p>5.Значення ономапеї не залежить від гучності, тону, тривалості речення на основі жестів та міміки, які її супроводжують, і не залежить від контексту і ситуації.</p>

Вигуки і звуконаслідувальні слова є морфологічно аморфними. Якщо розглядати їх з точки зору синтаксису, то маємо відмітити, що вони є абсолютно самостійними. Безумовно важливим є ще й той факт, що між ними існують значні функціональні розбіжності. Як висновок, і вигуки, і звуконаслідування можуть бути використані в різних синтаксичних цілях, що детермінується їх семантичними відмінностями. Тому що, вигуки і звуконаслідування уособлюють собою знаки різних типів і мають змогу належати до різних семантичних сфер, а отже, є семантично-відмінними.

Звуконаслідування є унікальними та незамінними, адже, виражають емоції та почуття, не називаючи їх. Більше того, вони мають низку специфічних особливостей, які, навіть у нашому сучасному суспільстві не є досконало вивченими та зрозумілими [1, с. 28-34].

Відповідно до сучасного розуміння, термін звуконаслідування, або ономапея, вживається для позначення безпосередньої звуковий імітації

звуків шляхом комбінації її відповідних сегментів, які утворюються з фонем обраної нами мови.

Іспанські лінгвісти по-різному трактують місце онома топів у лексико-семантичній системі іспанської мови. В іспанській філології широко поширена думка, згідно з якою звуконаслідувальні слова відносяться саме до класу вигуків. Мовознавець. Торрес Санчес А.М, вважає, що схожість все ж існує між онома топами та вигуками, оскільки частина фонологічної системи мови представлена очевидним звуконаслідуванням. Також він вважає, що ці одиниці відрізняються один від одного з точки зору відповідності умови та використання їх у реченнях та контексті.

Отже, як результат дослідження можна відмітити, що між мовами може існувати схожість та аналогічність, але, все ж таки, фонетичні відмінності присутні.

Ми вважаємо онома топею незалежною та окремою категорією слів, адже класифікувавши способи утворення їхньої структури та їхню характеристику, можна виокремити звуконаслідування від вигуків. [17, с. 65-66].

Як висновок, можемо стверджувати, що звуконаслідування можливо розглядати, як окрему категорію слів, або ж, можна класифікувати та віднести їх до вигуків.

ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ.

Мовне явище ономапоея є одним з компонентів збагачення кожної мови. Ономапои надають пишномовності та експересивності. Звуконаслідування мають досить широкий спектр досліджень. Це давнє мовне поняття має давню історію розвитку. Звуконаслідувальна теорія мови є однією з найпопулярніших та має свої переваги та недоліки і має своїх противників та однодумців. Велика кількість вчених досліджували ономапоею. Починаючи від Ф. де Соссюра і В.фон Гумбольдта і закінчуючи В.В. Левицьким та ін. Побудова ономапоів має різноманітні класифікації та особливості. Існування цих класифікацій ще раз підтверджує той факт, що лінгвісти різних країн та національностей були і є зацікавлені в дослідженні ономапоів.

Вигуки та звуконаслідування теж були представлені своїми відмінностями та подібностями. Порівняння цих мовних понять є дуже дискусійним та має своїх прибічників та противників. Аналіз був поданий у вигляді класифікацій, категорій та характеристик.

Поняття звукосімволізму теж було досліджено та обґрунтовано у першому розділі. Відмінність звуконаслідування та звукосімволізму була зумовлена багатьма аспектами та фонетичними особливостями. Використання обох цих мовних явищ теж було досліджено і розглянуто багатьма вченими. Ці поняття є досить вживаними у сучасних текстах. Більше того, з давніх часів вони теж досить часто використовувались у літературі і продовжують застосовуватися і досі.

РОЗДІЛ 2. ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНИЙ, СЕМАНТИЧНИЙ І СТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТИ ІСПАНО-УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ОНОМАТОПІВ.

Різноманітність мов у світі породжує необхідність перекладу. Поняття перекладу має багато визначень. Першочергове поняття перекладу-відтворення оригіналу засобами іншої мови із збереженням єдності змісту і форми. Успішне виконання перекладу залежить від перетворення змісту ідеї оригінального тексту, враховуючи при цьому його характерні стилістичні та змістові особливості. Проте, слід підкреслити та зауважити, що переклад - це не лише конструктивний та почерговий процес, але й досить творчий та проблематичний. Перекладач має детально передати та описати усі особливості змісту ідеї тексту оригіналу, що не є простим завданням. Інколи перекладачам доводиться витлумачувати майже зовсім новий текст, враховуючи усі своєрідності первотвору.

Загалом, переклад є різнобічним та головоломним мовним явищем, призначенням якого є передача тексту зі збереженим змістом. Варто зауважити ще й той факт, що це мовне явище відіграє дуже важливу комунікативну роль у житті людства.

2.1. Перекладацькі трансформації при перекладі онома топів з іспанської українською.

Поняття перекладацьких трансформацій уособлює граматичні, семантичні, лексичні особливості перефразування. Деталізуючи явище мовних трансформацій, необхідно підкреслити різноманітні визначення, які були запропоновані такими вченими як: Л.С. Бархударовим, Р.К. Міньяр-Белоручевим, Я.І. Рецкером, А.Д. Швейцером, В.Є. Щетинкиним, Л.К. Латишевим, В.Н. Комісаровим, В.Г. Гаком та іншими. Кожен вчений мав своє уявлення про перекладацькі трансформації, їх складові, зміст, тощо.

Провідними характеристиками перекладацьких трансформацій є міжмовний характер та намагання реалізації адекватності. У нинішньому сучасному світі перекладу та мовознавства існує багато класифікацій перекладацьких трансформацій. Їх можна розподіляти на:

1. Лексичні.
2. Граматичні.
3. Синтактичні.

До лексичних трансформацій належать:

<p>1) Транскрибування – відтворення звукової форми іншомовного слова.</p>	<p><i>Приклад:</i> <i>Isp. – vóleibol.</i> <i>Укр. – волейбол</i> .</p>
<p>2) Транслітерація – відтворення графічної форми (буквенного складу) лексичної одиниці.</p>	<p><i>Приклад:</i> <i>Isp. – flirt.</i> <i>Укр. – флірт.</i></p>
<p>3) Калькування – переклад лексичної одиниці шляхом заміни її складових частин – морфем чи слів – їх лексичними відповідниками у мові перекладу. Перекладене слово має відтворювати структуру лексичної одиниці мови оригіналу.</p>	<p><i>Приклад:</i> <i>Isp. – lluvia de ideas.</i> <i>Укр. – мозковий штурм.</i></p>
<p>4) Генералізація – перекладацька трансформація при якій перекладена лексична одиниця замінюється більш широким значенням.</p>	<p><i>Приклад:</i> <i>Isp. – la siesta.</i> <i>Укр. – сон після обіду.</i></p>

<p>5) Конкретизація – перекладацька трансформація при якій перекладена лексична одиниця замінюється більш вузьким значенням, або уточнюється.</p>	<p><i>Приклад:</i> <i>Isp. – corrida.</i> <i>Укр. – різновид протиборства з биком.</i></p>
<p>6) Модуляція – складається з заміни слова мови оригіналу на мову перекладу, набуває свого контекстуального значення.</p>	<p><i>Приклад:</i> <i>Isp. – el dijo.</i> <i>Укр. – він сповістив (а не сказав).</i></p>
<p>7) Описовий переклад – лексична одиниця замінюється описом, або поясненням її форми, або функції.</p>	<p><i>Приклад:</i> <i>Isp. – flipar.</i> <i>Укр. – бути дуже схвильованим, здивованим чимось або кимось.</i></p>
<p>8) Антонімічний переклад – за допомогою цієї трансформації відбувається заміна стверджувальної конструкції на заперечну ,або ж навпаки. Відмінності в мовах (оригіналу та перекладу), стилістичні фактори, саме вони зумовлюють антонімічний переклад.</p>	<p><i>Приклад:</i> <i>Isp. – Este país no deja de aplicar consecuentemente la política de puertas abiertas.</i> <i>Укр. – Ця країна неухильно веде політику відкритих дверей.</i></p>

Слід зазначити, що під час застосування лексичних перекладацьких трансформацій необхідно брати до уваги мовленнєві особливості обидвох мов (мови оригіналу та перекладу). Для того, щоб досягти бажаного адекватного перекладу застосовуючи лексичні трансформації, доведеться багато

працювати з словником, аби шукати еквіваленти і відповідники для заміненних слів.

До граматичних трансформацій належать:

<p>1) Конверсія – ця трансформація уособлюють в собі граматичні заміни лексичних одиниць (зміна роду, відмінку, однина змінюється на множину і тд.).</p>	<p><i>Приклад:</i> <i>Icn. – Ese acuerdo se hizo con un pacto escrito y público.</i> <i>Укр. – Результатом цієї домовленості стало підписання угоди і її опублікування.</i></p>
<p>2) Перестановки – перенесення інформації в інше місце тексту перекладу або вираження лексичних одиниць іншими мовними засобами.</p>	<p><i>Приклад:</i> <i>Icn. – atreverse a tirar la primera piedra</i> <i>Укр. – насмілитись першим кинути камінь, а не насмілитись кинути перший камінь.</i></p>
<p>3) Доповнення – у перекладі ми можемо додати слово, яке більше передає його значення. Ця перекладацька трансформація характеризується введенням слів або словосполучень для уточнення змісту речення. Проте, ці слова не мають змінювати комунікативний задум автора.</p>	<p><i>Приклад:</i> <i>Icn. – Basta pensar que el Partido Popular era el partido más votado, pero tenía una mayoría muy corta.</i> <i>Укр. – Достатньо було подумати, що за Народну партію було подано більше всього голосів, але вона отримала в парламенті зовсім незначну більшість.</i></p>

<p>4) Опущення – ця перекладацька трансформація полягає в тому, аби "випустити" деякі лексичні одиниці оригінального тексту, при цьому не змінюючи текстуального концепту тексту в перекладацькому варіанті.</p>	<p><i>Приклад:</i> <i>Isp. – Las lluvias de verano en la ciudad pueden ser violentas, mientras duren.</i> <i>Укр. – Влітку у місті можуть бути сильні дощі. (Прибираємо mientras duren).</i></p>
--	--

Граматичні трансформації є досить розповсюдженими у використанні при перекладі, адже між українською та іспанською мовою існує безліч граматичних відмінностей. Заміна роду, відмінку, числа, зокрема, є найпопулярнішим різновидом. Ці види трансформацій допомагають перекладачам зберегти сенс та зміст тексту, взаємозаміняючи, або змінюючи граматичні конструкції у перекладі.

До синтаксичних трансформацій належить:

<p>1) Заміна – за допомогою цієї синтаксичної трансформації відбувається перехід від однієї синтаксичної або граматичної структури до іншої, але суть залишається незмінною.?</p>	<p><i>Приклад:</i> <i>Isp. – Renuncie a mi trabajo.</i> <i>Укр. – Я звільнилась.</i></p>
---	--

Синтаксичні трансформації межують з граматичними та є схожі за структурою та метою. Їх завдання, замінюючи синтаксичні структури не змінити суть викладу мови оригіналу.

Ми вже зазначали, що дослідження та поділення перекладацьких трансформацій на класифікації було зроблено багатьма відомими вченими. Тепер ми пропонуємо розглянути найвідоміші класифікації.

О. Д. Швейцером в праці "Перевод и лингвистика" було запропоновано свій підхід до цього поняття. За основу лежить теза про те, що переклад – це не лише зіткнення двох мовних систем, але й зіткнення двох різних культур, а часом і різних цивілізацій. Відомий російський мовознавець О. Д. Швейцера інтерпретував своє визначення перекладу. Переклад – це цілеспрямована дія, яка має відповідати висунутим вимогам і нормам. Вона аналізується та оцінюється для досягнення певного результату. Ці норми також містять ціннісну спрямованість перекладача, без якої нереально доступно пояснити логіку його рішень [27, с. 280].

Вчений розрізняє такі групи трансформацій [28, с. 215]:

1) Трансформації на компонентному рівні семантичної валентності у разі застосування різного роду замін. Наприклад, заміна морфологічних засобів лексичними, іншими морфологічними, синтаксичними або фразеологічними та інші;

2) Трансформації на прагматичному рівні складаються з таких прийомів: компенсація (за допомогою цієї трансформації компенсуються лексичні одиниці, які виражають емоційні вираження, гумор, іронію, тощо);

Наприклад: ¡Bingo! – Нічого собі! Отакої!, також прийом заміни одних стилістичних засобів іншими.

3) Трансформації на референційному рівні:

- конкретизація;
- генералізація;
- заміна реалій;
- переклад за допомогою реметафорізації (синекдохічна трансформація);
- метонімічні трансформації;
- реметафорізації (заміни однієї метафори іншою);
- деметафорізації (заміни метафори її антиподом – неметафорою);
- комбінації вищезазначених трансформацій;

4) Трансформації на стилістичному рівні – компресія та розширення. Компресія стосується еліпсису, семантичного скорочення, опущення зайвих елементів і лексичного згортання. трансформації на стилістичному рівні – компресія і розширення [28, с. 215].

Я.Й. Рецкер, вважає, що трансформації є прийомами логічного мислення, які допомагають розкривати значення іншомовного слова в контексті і знайти йому відповідник, який не збігається зі словником [21, с. 216].

Вчений виділяє лише два види трансформацій:

- 1) Граматичні (представлені при перекладі альтернативи частин мови, членів речення).
- 2) Лексичні (конкретизація, компенсація втрат, генералізація, диференціація) [22, с. 104].

Р. К. Міньяр-Белоручев дав таке визначення: "Трансформація – основа більшості прийомів перекладу. Полягає у зміні формальних (лексичні чи граматичні трансформації) або семантичних (семантичні трансформації) компонентів вихідного тексту при збереженні інформації, призначеної для передачі". Слід зазначити, що цей вчений розрізняє три види трансформацій:

- 1) Лексичні (генералізація і конкретизація);
- 2) Граматичні (заміна, пасивізація та об'єднання або поділення);
- 3) Семантичні (синонімічний переклад, антонімічний, компенсація, метафоричний переклад та заміни);

Л. К. Латишев розрізняє такі види перекладацьких трансформацій для яких характерний відхід від семантико-структурного паралелізму між оригінальним текстом і перекладом. Протилежний спосіб перекладу, застосування якого можливе при семантико-структурному паралелізмі оригіналу та перекладу – це підстановка. Вчений класифікує два основні види трансформацій:

1. Структурно-рівневі;
2. Змістовні [39, 40].

Відмінності між цими двома класифікаціями досить умовні, оскільки деякі типи трансформацій мають ознаки обидвох видів. Для структурно – рівневих трансформацій характерна зміна мовного статусу одиниць, що трансформуються. Зміна змісту, що трансформується, при цьому не враховується.

Л.С. Бархударов в своїй праці "Мова і переклад" пише, що переклад – це процес, а точніше міжмовне перетворення/трансформація тексту однією мовою на текст іншою мовою, результатом якого є створення тексту перекладу, зі збереженням і незмінним планом змісту [3, с. 240].

Розмірковуючи про перекладацькі трансформації та причини їх застосування у своїй роботі "Мова та переклад" Л.С. Бархударов вважає, що застосовувати перекладацькі трансформації необхідно головним чином для досягнення перекладацької еквівалентності, незважаючи на розбіжності у формальних і семантичних системах двох мов, а це вимагає від перекладача, насамперед, вміння зробити численні та якісно різноманітні міжмовні перетворення. Тобто, перекладацькі трансформації, для того, щоб текст перекладу з максимально можливою повнотою передавав всю інформацію, укладену у вихідному тексті, при строгому дотриманні норм. У своїй теорії він фактично уподібнює перекладацькі трансформації перекладацьким прийомам [3, с. 190].

Л. С. Бархударов зводить свою версію класифікацій до таких як:

- 1) Перестановка.
- 2) Заміни.
- 3) Додавання.
- 4) Опущення.

Таким чином, можемо зробити висновки, що вчені вирізняють досить широкий спектр перекладацьких трансформацій і поділяють їх за різними лексичними, граматичними, семантичними, синтаксичними, морфологічними і тд. ознаками. Можемо відмітити, що сумісні характеристики між усіма представленими типами класифікацій все ж є. Звичайно, що абсолютної

тотожності та схожості не відзначається, проте суміжності все ж існують. Переважна кількість розглянутими нами вчених схиляються до такої перекладацької трансформації як заміна, і саме її можна виражати як одну з найголовніших класифікацій перекладу серед вчених-дослідників. Цю класифікацію представили у своїх роботах: Л.С. Бархадуров, О. Д. Швейцер, Р.К. Міньяр - Белоручев.

Безперечно можемо відзначити ще той факт, що трансформації можуть переплітатися одна з одною, утворюючи таким чином комбіновані види. Трансформації можуть сполучатися одна з одною, приймаючи вигляд складних комплексних трансформацій. Підсумовуючи аналіз нашого дослідження явища перекладацьких трансформацій та їх значення у сфері мовознавства, можемо сказати, що вчені досліджували це питання протягом багатьох років, проте, все ж таки не дійшли до загального консенсусу в плані остаточного визначення поняття перекладацьких трансформацій. Існування даного перекладацького явища, також, підкреслює важливість та складність цього процесу для перекладачів. Слід відзначити ще й той факт, що увесь сенс застосування трансформацій зводиться до того, аби в результаті, перекладач зміг отримати адекватний переклад, враховуючи усі міжмовні різнобіжності та особливості обидвох мов.

2.2. Шляхи перекладу іспанських ономотопів українською.

В нашому сучасному світі, завдячуючи процесу глобалізації та змішання всесвітніх культур, питання перекладу звуконаслідувань постає перед лінгвістами у досить важливому аспекті. Вміння передавати почуття, емоції, які не мають еквіваленту у мові перекладу – є непростим завданням. Іноді, можна помітити, що вживання деяких ономотопів стало настільки масовим, що перекладацькі еквіваленти є очевидними. Це представляє особливості перекладу ономотопів. Важливість перекладу та дослідження цього мовного питання полягає в тому, що прагнення висвітлити ономотопею як ключовий

елемент усної мови, але особливо й письмової – є складним та кропітким процесом. Не менш важливо зазначити, що знання культури мови перекладу та оригіналу безперечно необхідне для правильного тлумачення і перекладу звуконаслідування. Це означає, що перекладач повинен бути в курсі динаміки мови, але й також повинен знати не лише певні культури обраних мов для перекладу, але й вирази культур з усього світу. Перекладачі наразі є як один із його інструментів Інтернет, який є дуже корисним тому що це допомагає знати про культури інших країн без потреби відвідувати безпосередньо ті локації. Це було б дуже корисно для дизайну інтернет-матеріалів, таких як: блоги, форуми обговорення та подкасти. Отже, найважливішою передумовою для перекладу ономапоєї, безсумнівно, є широке знання культури.

Якщо ми зосередимося на перекладі звуконаслідувань і на проблемах чи труднощах, які вони створюють, то спершу скажемо, що вони можуть набувати дуже різних значень, залежно від контексту, комунікативних намірів, особливостей (інтонаційні та паралінгвістичні особливості) і перекладачеві важко знайти аналогічний відповідник іншою мовою. Йдеться не стільки про переклад слів, скільки про поняття прагматичного характеру. Марія Джозеф Куєнка дуже вдало висловила свою думку щодо перекладу ономапоєїв (2006): "Переклад ономапоєїв не є справою перекладу слів. Це передбачає переклад значень дискурсу, які є специфічними для мови та культурно пов'язаними. Перекладач повинен інтерпретувати його семантичне та прагматичне значення в його контексті використання, а потім знайти форму цього слова чи словосполучення, яка може передати це значення та справити ідентичний чи подібний ефект на аудиторію дубльованої версії оригіналу" [57].

Кожна мова використовує різні засоби для вираження звуконаслідувань. Наведемо кілька простих прикладів перекладу звуконаслідувань іспанської мови на українську. Для аналізу ми обрали дитячу казку іспанською мовою "La ratita presumida" (Пихата мишка) [48].

У даній казці яскраво представлені приклади тваринних звуконаслідувань.

Наприклад:

- *-¿Y por la noche qué harás? – preguntó la ratita.*
- *Guaui, guaui, guaui! – dijo el perro.*
- *А що ти роби́тимеш уночі? – запитала його мишка.*
- *Гав гав гав! – відповів пес.*
- *Y por la noche qué harás? – preguntó la ratita.*
- *¡Miau, miau!*
- *А що ти роби́тимеш уночі? – запитала його мишка.*
- *Няв няв!*
- *¿Y por la noche qué harás? – le preguntó la ratita.*
- *Quiquiriquí, Quiquiriquí.*
- *А що ти роби́тимеш уночі? – запитала його мишка.*
- *Кукуріку, кукуріку.*

Переклавши ці прості уривки з дитячої казки ,можемо помітити, що онома́топеї представлені тваринами достатньо часто є фонетично близькими та зберігають свою форму при перекладі, проте й мають відмінності, адже адаптуються під фонетичну систему мови.

3) Для наступного прикладу звуконаслідування ми обрали вірш Miguel von Dangel – Una noche de oscuridad (Мігель фон Дангель – Темна ніч). У поданому прикладі ми можемо побачити декілька видів звуконаслідувань [49]:

*"Toc-toc, toca a la puerta el silencio
Derribando todo lo que su paso atraviesa
tic-tac, el reloj reclama
Silente mudez en mi cabeza.
Cric-cric, el insulto del grillo
Que hiere el alma con sus palabras
cruuuujjjjjj, las paredes responden
Encuadrando mi pena en lágrimas.
Shhhhhh, la cascada comienza*

A romper sentimientos del corazón

Splash, suena el piquero

A la más negativa emoción.

Fffuuuu, el viento resuena

Recordando una noche oscura

Guau, me acompaña el sabueso

Amigo que cuida y procura.

Zzzz el sueño aparece

Más trato y trato de escuchar

El sonido del silencio que proclama

El dolor de no poderte amar."

"Тук-тук, тиша в двері стукає

Збиваючи все на своєму шляху

Тік-так, годинник відгукує

Пускаючи тишу в мою голову

Цвірк-цвірк, цвіркун обража

Вся душа відболить у словах

Скришип, відповідь стін скрипна

Обрамляється горе в сльозах

Шшиш, починається водоспад

Щоб розбити сердечні чуття

Бах, звуки мін

Аж до самих темних емоцій

Уууу, вітер свище

У згадках про чорную ніч

Гав, супроводжує мене пес

Друг-шукач і турботи друг

*Сссс, виникає сон
 Все більш прислухаюся як
 Звуки тиші викрикують
 Біль від неможливості любити тебе."*

Представивши переклад цього віршу ми можемо побачити різноманітні види онома топів та їх альтернативи в українському еквіваленті перекладу. У цьому вірші Мігеля фон Дангеля ми можемо побачити загалом дев'ять онома топей. В усіх строфах вірша ми бачимо звуконаслідування. Ми хочемо представити наші варіанти перекладу та інтерпретування онома топей.

Toc-toc – тук-тук – стукіт у двері (звуки неживих предметів).

Tic-tac – тік-так – годинник (звуки неживих предметів).

Cric-cric - цвірк-цвірк – цвіркун (звуки та голоси тварин).

Cruuuujjjjjj – скришип – скрип дверей (звук неживих предметів).

Shhhhhh – шшиш – водоспад (звук природи).

Splash – бах – звук міни (звуки неживих предметів).

Fffuuuuu – ууууу – вітер (звук природи).

Guaui – гав – пес (звуки та голоси тварин).

Zzzz – сссс – сон.

Характеристика онома топеї у вірші "Темна Ніч" обумовлюється наступними аспектами [34]:

1. Різноманітність. Ми вже зазначали, що в залежності від мови та країни, звуконаслідування можуть відрізнятися. Саме це і є причиною даного аспекту характеристики онома топеї. Різноманітність також виражена у тому, що абсолютно різні звуки можуть бути імітовані. Наприклад: звуки природи, звуки тварин та людей, шуми, тощо. У цьому сенсі онома топея гавкання собаки імітується іспанською мовою "guaui", тоді як в українській мові використовується "гав" і тд.;

2. Односкладність. Вона уособлює собою одну з найголовніших особливостей ономатопеї є те, що вона переважно виражається односкладовими звуками. Звичайно, є винятки, але, більша частина звуконаслідувань складається саме з одного складу. Наприклад: "Zzzz", "Shhhhhh".

3. Рідкість у написанні чи вимові. Унікальною особливістю ономатопеї є рідкість або незвичний характер слів або орфограм, що використовуються для подання звуків. Приклад: "Shhhhhh", щоб вказати, що ллється водоспад, або "Fffuuuu", для описання звуку вітру.

Отже, можемо побачити мінімальні схожості ономатопей в іспанській та українській мові. Ці відмінності характерні фонотечними особливостями мов та загальною культурною та світоглядною картиною світу.

Як висновок, можемо зазначити, що особливості перекладу звуконаслідувань полягають здебільшого у понятті адекватності перекладу. Існування культурологічних аспектів мови теж має значний вплив на специфіку перекладу. Для реалізації адекватності перекладу звуконаслідувальних одиниць необхідно брати до уваги функціональні властивості, а також контекстуальні особливості звуконаслідувань обидвох мов. Наше дослідження двох іспаномовних текстів відзначає той факт, що для досягнення перекладу вищого рівня, необхідно порівнювати та шукати еквіваленти або замітники при роботі з текстами.

2.3. Збереження стилістичного потенціалу ономотопів художнього іспанського тексту при перекладі українською.

Найуживанішим середовищем звуконаслідувальних лексичних одиниць є художні тексти. Завданням ономотопів є забарвлення мови, саме вони відповідають за "емоційне" розуміння художнього тексту. Жоден письменник чи поет не може обійтись без ономотопів, навіть незалежно від жанру та тематики твору, адже саме завдяки ономотопам мова тексту стає милозвучна,

емоційна та яскравіша у своєму вираженні. Звуконаслідування можуть виражати емоції та почуття людей, звуки природи, звуки тварин, тощо. Вони також служать незамінними помічниками для утворення метафор та інших стилістичних засобів мовного збагачення.

Звуконаслідування здебільшого виконують експресивно-стилістичну функцію для відображення дійсності, а саме, для своєрідного "забарвлення" мови.

Переклад оноματοпеїчної лексики не легкою справою. Основна проблема заключається не в тому, що перекладач може не розуміти оригінальний матеріал, який є написаним на іспанській мові, втім цей момент є дуже важливим також. Безпосередньо читач зобов'язаний мати розуміння про що саме йдеться, а це не настільки легко, як здається на перший погляд. Існують певні перешкоди, що можуть трапитись цьому на шляху, більша частина з яких є в кожній мові, а не тільки в іспанській. Такі перешкоди можуть статись через "інтервал" у часі, це можуть бути роки, або навіть століття. Певні слова можуть випадати з повсякденного вжитку. Задля розуміння книги, для початку потрібно мати розуміння мови, якою пише автор. У даному випадку ми не зможемо обійтись без словника. Передусім це є необхідним, коли у літературі, яку обрав перекладач для свого перекладу, застосовується різноманітний жаргон, що показує книгу у всій своїй унікальності та її специфіці. Під час перекладу є дуже важливим розуміння слів, коли вони використовуються і яким чином. Також одним важливим елементом є повний додатковий культурний багаж знань, який застосовується під час читання слів та сцен. Для нашого розуміння українські народні прислів'я такі як: *"Боятися вовка – в ліс не ходити"*, *"Моя хата скраю нічого не знаю"*, *"Не кажи гоп, поки не перескочиш"* є дуже простими, проте, для іноземців розуміння сенсу буде дещо важчим, адже зовсім не вовка і лісу ми боїмося, не зовсім вірним буде й те, що крайні хати нічого не знають, і звичайно ж, слово гоп перед тим як пересокочеш набуває зовсім іншого сенсу, ніж стрибки з промовленими словами. Так само й з іспанськими народними

прислів'ями: "*A lo hecho, pecho*» звичайно ж не перекладається як "Тому, що зроблено, підставляй груди". Цей вислів закликає до відповідальності за наші вчинки: все, що ми робимо, незалежно від того, наскільки незначні ці вчинки, має наслідки для нашого оточення. Саме тому ми маємо усвідомлювати та приймати наслідки своїх дій. Український еквівалент цього прислів'я буде: "*Обізвався грибом, лизь у кіш*". Саме цей фактор і є важливим при перекладі, адже у випадку, коли перекладач або читач не є ознайомленим з відсилкою, то не можна мати впевненість того, що іншого значення фрази не існує. Є можливість просто пропустити цей інший вимір, на який автор дає натяк. Набагато важчою стає відсилка, що відноситься до події, яка сталася століттями тому в минулому. Вже можна побачити багато подібних прихованих натяків під час читання і дані відсилки дають багато чого в розумінні історії. Якщо ми більше розуміємо культурний фон, то історія стає багатшою та більш різнобарвною. Це лише половина тих причин, чому доволі таки часто книги нам видаються зарозумілими та часом навіть дивними. Солідний культурний контекст може бути втраченим під час перекладу, навіть в тому випадку, коли перекладач перетлумачив кожне слово. Саме тому тотожний та дослівний переклад не є запорукою успішного перекладу.

Під час перекладу на українську мову потрібно чітко розуміти, про що пише автор, та, найбільш важливе, що саме він має на увазі. Без цього переклад є просто неможливим. Є перш за все чотири варіанти дій для перекладача:

1. Перекладати та не звертати увагу на незрозуміле.
2. Доповнювати пояснення.
3. Робити нотатки.
4. Взаємозамінювати слова за схожим сенсом.

Перший варіант являє собою те, що до прикладу перекладач тлумачить з іспанської мови весь твір таким, як він написаний. В такому випадку уся "гра слів" зникне і переклад може просто закінчитись дивним незрозумілим реченням. Другий варіант, а саме, доповнення пояснення є досить таки вдалим рішенням, якщо перекладач має можливість додавати його до тексту. Буває

так, що пояснення може заважати сенсу історії у тексті, і при цьому створювати певний бар'єр, що може спотворити момент. Третій варіант – примітки, однозначно добре вписується в наукові переклади. Четвертий варіант, на нашу думку, краще за все може бути застосовано для художньої літератури. Заміна являє собою те, до чого перекладач докладає зусиль, щоб спертися на мовну культуру, на яку він робить переклад, а взаємозаміною, у свою чергу, є опис події чи ситуації, що може бути якимось чином схожа і описана у тексті оригіналу. Це застосовується для того, аби читач мав можливість зануритися у текст і повністю мати розуміння про що в ньому йдеться [9, с. 14-15].

Наведемо декілька прикладів ономапей та їх перекладу з іспанських художніх текстів:

El ruido con que rueda la ronca tempestad (José Zorrilla) – повторення звуку *r* виражає ідею грому. Переклад: Немов кружляє гуркіт скреготу бурі.

У наведеному прикладі ми використали таку перекладацьку граматичну трансформацію як: перестановка. Ми виразили лексичні одиниці іншими мовними засобами.

Наступний приклад: *Una torrentera rojiza rasga los montes (Azorín)* – опис природного явища за допомогою ономапейі. Переклад: Червонуватий плин розтікається горами. При перекладі даного прикладу звуконаслідувальної лексики ми використали такі перекладацькі трансформації як заміна та перестановка.

У наступному прикладі з художньої літератури ми зможемо побачити яскраво виражений приклад звуконаслідування тваринного походження:

Uco, uco, uco, uco. Abejaruco. (García Lorca, Malestar y noche) – передача звуків бджолоїдки за допомогою звуконаслідування – *Крю, крю, крю, крю. Бджолоїдка*. З наведеного прикладу очевидно, що ми можемо констатувати і підкреслити відмінності перекладу звуконаслідувань тварин, птахів, комах.

У наступному прикладі ономап "glú", "glú-" представляє вираження людської емоції суму.

Y un cantarillo de barro -glú, glú- que nadie se lleva (Antonio Machado, Proverbios y cantares. Nuevas Canciones. 1ª Parte. XIX) – І глиняний глечик – буль, -буль, який ніхто не бере.

Різниця між наведеними ономатопами у іспанських художніх поетичних текстах і відповідними українськими ономатопами чітко простежується, отже представлене перекладацьке рішення ґрунтується на наявному інвентарі традиційних українських варіантів.

На додаток до використання звукослідувань у іспанській художній літературі, хочемо відзначити, що таке мовне явище як звуконаслідувальні вигуки (слова) теж є досить розповсюдженими у творах іспанських авторів. Звуконаслідувальні вигуки (слова) доволі різняться від звичайних вигуків. Ці вигуки або слова не виражають почуття або емоції, а тлумачать суб'єктивне ставлення до об'єктивного світу, вони використовуються не загалом, але відносять для формулювання конкретної ситуації. Звуконаслідувальні слова окреслюються довільністю мовця, тобто його артикуляційними та акустичними можливостями, іноді навіть жестами. Представимо приклад, в якому демонструється ця характеристика:

*"Amigo de sus amigos,
¡qué señor para criados
y parientes!*

¡Qué enemigo de enemigos!

*¡Qué maestro de esforzados
y valientes!"*

Jorge Manrique "Coplas por la muerte de su padre"

"Він другом буде для своїх,

Він паном буде для всіх слуг та рідних!

Він недругом ворогові буде, хоч і гріх!

Він майстер зусиль, він з усіх отих, дуже сміливих!"

Аналіз поданого прикладу ілюструє людські емоції та їх вираження за допомогою звуконаслідувального вигуку. Звуконаслідувальне слово

демонструється вираженням акустичних можливостей мовця (¡Qué!). Так само можемо стверджувати, що у цьому прикладі ми маємо конкретну ситуацію в якій звуконаслідувальний вигук (слово) відноситься до певного емоційного стану людини.

Наступний приклад теж виражає людські емоції:

*"¡Oh noche que guiaste!
¡oh noche amable más que la alborada!"
San Juan de la Cruz "La noche oscura"
"O ніч, ніжніш світанку!
O ніч, що ж ти наробила!"*

У поданому прикладі вираження людських емоцій відбулося за допомогою звуконаслідувального (¡Oh!). вигуку. Звуконаслідувальне слово так само як і в попередньому прикладі обумовлюється акустичними можливостями мовця (¡Oh!). В даному прикладі, можемо побачити, що в українському варіанті для адекватної передачі емоцій при перекладі, необхідно замінити лексичні одиниці на більш належні.

Наступний приклад чітко зумовлений використанням звуконаслідувальних вигуків:

*"¡Qué gran torero en la plaza!
¡Qué buen serrano en la sierra!
¡Qué blando con las espigas!
¡Qué duro con las espuelas!
¡Qué tierno con el rocío!
¡Qué deslumbrante en la feria!
¡Qué tremendo con las últimas
banderillas de tiniebla! [...]
¡Oh blanco muro de España!
¡Oh negro toro de pena!
¡Oh sangre dura de Ignacio!
¡Oh ruseñor de sus venas!"*

No.

¡Que no quiero verla!"

F. García Lorca "Planto por Ignacio Sánchez Mejías"

"На площі чудовий тореадор,

Гора вирізняється серед гір,

В шипах все м'якшає,

В шпорах вдосталь жорстокості.

В росі купаюся як в ніжності,

І сліпну на ярмарку!

І навіюють страху прапори темряви!

О чорний бик печалі,

О жорстока кров Ігнасіо!

Пересмішнице його вен!

Ні, не бажаю бачити її."

Проілюстрований приклад взагалі сповнений звуконаслідувальними вигуками і можна сказати, що складається саме з них. Вираження емоцій, протиріччя внутрішнього стану героя – все це описано саме за допомогою звуконаслідувальних вигуків. Акустичні можливості мовця теж задіяні, адже знаки оклику це доводять [24, с. 20-35].

Отже, зробивши висновки, можемо зазначити, що використання звуконаслідувань в художній літературі є досить поширеним лінгвістичним явищем. Вони надають забарвленості мові тексту, а також збагачують та насичують вираження емоційного складу художнього твору. Виконання експресивно-стилістичної функції теж є одним з найосновніших завдань ономапопеї у літературі. Додатковий культурологічний багаж знань є необхідним для адекватного перекладу ономапопей. Тотожний переклад не є запорукою успішного перекладу. Врахування мовних та фонологічних особливостей, унікальність та специфіка тексту відіграють ключову роль при перекладі. Важливо дотримуватися чітких інструкцій при перекладі, аби досягти високого рівня розуміння перекладеного тексту з тексту оригіналу.

Наведені приклади підтвердили популярність та поширеність використання звуконаслідувань у іспанських художніх текстах, а також, продемонстрували на практиці теоретичну частину нашого дослідження. Декодування звуконаслідувальних вигуків у текстах також було підкріплено прикладами з творів. Були розглянуті особливості їх застосування та вплив на емоційну вираженість твору в цілому. Звуконаслідування також є невід'ємним компонентом для створення художнього образу автора у творі і це вкотре підтверджує значення ономапої для збереження стилістичного потенціалу при перекладі художнього іспанського тексту на українську мову.

ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ.

Феномен перекладу ономапоїв в українській та іспанській мові є актуальним та часто вживаним. Перекладацькі трансформації відіграють надзвичайно важливу роль при перекладі та полегшують виконання адекватного та цілісного перекладу. Вчені протягом багатьох століть розглядали перекладацькі трансформації та намагалися дійти до спільної думки, проте, це явище так і не є до кінця дослідженим, хоча має величезну кількість представників-дослідників та їх класифікацій. Існує багато різноманітних класифікацій перекладацьких трансформацій, проте основними з них на нашу думку можна виділити: перестановка, заміна, генералізація та конкретизація.

Особливості перекладу ономапоїв характеризуються у відображенні важливості знання культурологічних аспектів обидвох мов обраних для перекладу. Важливою особливістю є те, що вони можуть набувати дуже різних значень, залежно від контексту, комунікативних намірів, особливостей (інтонаційні та паралінгвістичні особливості) і перекладачеві важко знайти аналогічний відповідник іншою мовою. Аспект використання звуконаслідувань у художній літературі теж є досить широко вживаним. Проілюстровані приклади охопили спектр від простих дитячих казок і

прикладів онома топів в них, і до більш сучасних творів і віршів та прикладів вживання та перекладу звуко наслідувань. Аналіз прикладів включив в себе функціонування перекладацьких трансформацій на практиці.

Підсумувавши, можемо зробити висновок, що вживання звуко наслідувань у літературі є невід'ємною частиною для вираження звучання тексту. Онома топи різних видів доповнюють та прикрашають мову автора. Не можливо не відмітити той факт, що без онома топів художні тексти втрачали би свою емоційність та жвавість мови.

РОЗДІЛ 3. ВІДТВОРЕННЯ ОБРАЗНОСТІ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ОНОМАТОПЕЇЧНОЇ ЛЕКСИКИ ТВОРІВ ЛОПЕ ДЕ ВЕГА УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.

"З'явився великий Лопе де Вега – чудо природи і став самодержцем у театральній імперії. Він полонив і підкорив своїй владі всіх комедіантів і наповнив світ своїми комедіями" – так писав про свого сучасника Сервантес [46].

Лопе де Вега є одним з найвідоміших авторів іспанського золотого віку. У своїх творах втретє чітко продемонстрував свої погляди на сучасну драматургію.

3.1. Відтворення образності при перекладі ономаotopeїчної лексики твору "Собака на сіні".

Одними з найпопулярніших творів автора є «Собака на сіні» та «Овеча криниця». Саме ці твори послугують нам матеріалом для дослідження відтворення образності при перекладі ономаotopeїчної лексики творів автора українською мовою.

Назва твору розкриває собою сенс ідіоми — «Собака на сіні лежить — і сам не їсть, і другому не дає, або ще одна її інтерпретація «І сам не дам, і другому не дам».

Сенс цього прислів'я простежується протягом усього твору. Головна героїня твору Діана і є символічним образом «собаки».

Весь сюжет твору обертається навколо кохання графині Діани та її секретаря Теодоро. Графиня не хоче, щоб її секретар одружився з Марселою, але й графиня не хоче виходити за нього заміж, оскільки він належить до набагато нижчого соціального класу. Тому й кажуть, що Діана схожа на собаку, яка сама не їсть і другому не дає. Теми твору – кохання, вірність і суворість соціальних відмінностей з іронічною винахідливістю. Під сюжет, що

походить від кохання, це ревності. Власницька реакція Діани спричинена її ревностями, і Марсела реагує так само, коли розуміє, що Діана та Теодоро закохані. Нововведенням у темі кохання, як за часів Лопе де Вега, так і в сучасній інтерпретації та екранізації твору, є стосунки між людьми двох різних соціальних класів, які подекуди й сьогодні не сприймаються суспільством. Тристан, лакей, є тим, хто визначає історію своєї підтримки та допомоги, яку він надає Теодоро, оскільки, незважаючи на те, що йому запропонували велику суму, щоб убити його, він цього не робить. Завдяки своєму таланту він обманює всіх, змушуючи повірити, що Теодоро — втрачений син маркіза Людовіко, щоб мати можливість одружити його з Діаною.

В своїх п'єсах, Лопе де Вега не засуджує та не принижує своїх героїв, він представляє їх велич та їхні страждання. Автор не соромиться показати читачу весь спектр почуттів, який переживає закохана людина. Однією з головних ідей є те, що він хоче показати, що сила кохання здатна побороти усі перешкоди, але, лише за певними критеріями [7, с. 35-44].

Образ графині Діани та її почуттів – є одним з ключових прикладів відтворення образності за допомогою ономапої у творі.

У попередньому розділі нами були представлені різноманітні класифікації звуконаслідувань, саме згідно з ними ми можемо стверджувати, що ономапої здебільшого використовуються аби виразити емоційний стан людини, або її почуття. Найуживанішою емоцією Діани у творі є гнів.

Приклад:

*Diana muestra su enfurecimiento al arrastrar los sonidos en «r». Acto I
Negarlo, Anarda, es error.*

За допомогою поданого прикладу можемо побачити, що вираження гніву героїні автор використовує подвоєння або потроєння приголосної літери.

Особливістю цього звуконаслідування є те, що Діана немов «протягує» цей звук і саме цей приклад ще більше «забарвлюється» та демонструє яскраве почуття злості та гніву. Використання цього ономапоу додає експресивності мовленню героїні та персоніфікує подання звуку за допомогою слова.

Слід відзначити, що звуконаслідувальна лексика іспанської мови відіграє дуже важливу роль лексичної функції утворення частин мови, а саме, іменників та дієслів. Наступний приклад вираження емоційного стану Діани буде репрезентований саме за допомогою іменників та дієслів. Завдяки цьому аспекту можна оцінити динаміку емоцій Діани. В даному випадку ми можемо виділити перевагу негативних емоцій, зокрема гніву.

Діана: «...*cuando yo me desespero*» – «...коли я впадаю у відчай»

Тут ми бачимо, як Діана виражає свій відчай.

«*Esto se ha enmendado bien, ahora estoy muy contenta...*» – «Чудово, що все виправлено, тепер я задоволена...»

Діана виражає своє задоволення.

Окрім того, емоційний стан графині був також виражений метафоричним чином, адже саме метафори є одним зі способів вираження почуттів та емоцій.

Проілюстровані приклади з твору «Собака на сні»:

*«Yo quiero a un hombre bien, mas se me acuerda
que yo soy mar, y que es humilde barco,
y que es contra razón que el mar se pierda.
En gran peligro, amor, el alma embarco,
mas si tanto el honor tira la cuerda,
por Dios que temo que se rompa el arco.»*

*«Я люблю хорошого чоловіка, але він мені нагадує,
що морем являюсь, а він кораблем скромним,
що від розуму море втрачає.*

*Що любов — небезпека, в яку душа поринає,
але якщо така честь, тягнути мотузку,
Боже мій, як боюсь, що це лук зламає.»*

Монолог Діани, в якому вона асоціює себе із морем. В іспанському оригіналі прикладу, є не тільки слово «mar», а є й слова, що містять шиплячі, наприклад «mas», «se», «soy», «es». В українському переклад шурхіт моря

передається звуком щ, наприклад: що повторюється на початку трьох рядків, нагадуючи про періодичність морських хвиль.

Автор твору дуже цікаво демонструє образність внутрішнього стану Діани і саме таким чином змушує читача задуматись над тим, як образ вельмишановної графині перетворюється у образ «собаки», яка виражає свої первинні негативні емоції гнів, заздрість, роздратованість та гордість за допомогою звуконаслідувань.

Здебільшого образ Діани у творі «Собака на сіні» несе в собі негативний підтекст та репрезентує емоції негативного характеру.

Наприклад:

- Прояви гніву, обурення, роздратування, злості, ненависті, люті.
- Прояви неприємного подиву, нерозуміння, здивування.
- Прояви смутку, нудьги, страждання, горя.
- Прояви сорому, зніяковілості.

Приклади вираження емоцій та почуттів графині Діани:

- *Pues claro está, majadero!* – Це ж очевидно, недоумку! -вираження гніву до слуги;

- *Qué desprecio que os movéis!* – Як же повільно ти рухаєшся! – вираження невдоволення до дворецького;

- *La envidia bien sé yo que ha de quedarme, que, si la suelen dar bienes ajenos, bien tengo de qué pueda lamentarme, porque quisiera yo que, por lo menos, Teodoro fuera más para igualarme o yo, para igualarle, fuera menos.* – Я знаю, що заздрість лишилась зі мною, чужі блага викликають це почуття у мені. Мені є на що скаржитися та жалітись, я хотіла би, щоб, принаймні, Теодоро був рівня мені або, щоб я зрівнялась з ним, тоді б в мені було б менше цього жахливого почуття заздрості. – вираження заздрощів та ревнощів;

- *¡Ah, gentilhombre! ¡Esperad!* – О, джентльмене! Зачекайте ж мене! – вираження невдоволення наказовим тоном;

- *Diana a su mayordomo en el Acto I ¡Qué criados tengo, Otavio, tan honrados!* – Які в мене слуги, Отавіо, такі почесні! – вираження захоплення.

- *Mi ignorancia me engañó. ¡Qué necio pensaba yo que hablaba en mí la Condesa!* – *Моє невігластво ввело мене в оману. Якою же я була дурною, бо думала, що в мені говорить графиня!*

Діана виражає почуття зніяковілості та смутку.

Отже, проаналізувавши відтворення образності Діани у творі «Собака на сіні», можемо зробити висновки, що у мовленні та репліках героїні здебільшого притаманні ономотопи негативного характеру, проте, позитивні вираження емоцій теж присутні, хоча в меншій кількості. За допомогою цього аналізу ми можемо стверджувати, що в цілому образ Діани є більш негативним та досить суперечливий. Героїня весь час вагається у своїх почуттях та емоціях і приховує свою просту натуру під маскою «холодної» дами.

Наступний образ, який ми розглянемо, буде образ Теодоро – секретар та таємне кохання Діани, а також образ Марсели – кохання Теодора.

Приклад з твору:

*«Teodoro sugiere la ruptura de la carta de Marcela con el
sonido «ras». Acto I*

Marcela: ¿Has leído mi papel?

*Teodoro: Sin leerle le he rasgado,
que estoy tan escarmentado
que rasgué mi amor con él.*

Respuesta de Marcela

*¿Y ya mi amor
has rasgado? «*

Теодоро пропонує розірвати лист Марсели, використовуючи звук «ras»

Марсела: Ти читав мого листа?

Теодоро: Не читаючи його, я розірвав цей лист, моє покарання криється саме в ньому, бо розриваючи цей лист, я розірвав свою любов.

«Відповідь Марсели:

Мою любов ти розірвав?»

Проілюстрований приклад демонструє вираження звуконаслідування за допомогою вираження людських емоцій. З раніше поданої класифікації це звуконаслідування характеризується варіативністю подання звуку у слові, та його забарвленні емоціями. Експресивність теж присутня і виражає певний емоційний стан людини, в даному випадку, двох людей і в кожній інтерпретації має своє певне окреслення та забарвлення емоційного стану героїв. Перевага негативних емоцій та їх вираження також є характеристикою поданого прикладу ономатопа. Звучання «*ras*» виражає невдоволення, злість та байдужість Теодора. Цікавою особливістю даного ономатопа є той факт, що цей звук інтерпретується не лише емоціями Теодоро, а ще й Марсели. У відповіді Марсели звук «*ras*» немов би передає свист шаблі, що наносить рани і наче розрубає їхній зв'язок, а саме тому і виражає біль, розчарування та смуток. Дівчина не розуміє, чому Теодоро так вчинив, а Теодоро в свою чергу не прагне щось пояснювати. При перекладі звучання «*ras*», ми використали префікс «роз» у дієслова «розривати», що має схожий ефект. Це звуконаслідування характеризується варіативністю подання звуку у слові, та його забарвленні емоціями. Експресивність теж присутня і виражає певний емоційний стан людини, в даному випадку, двох людей і в кожній інтерпретації має своє певне окреслення та забарвлення емоційного стану героїв. Перевага негативних емоцій та їх вираження також є характеристикою поданого прикладу ономатопа. Важливим аспектом є те, що навіть при перекладі даного діалогу нам вдалось зберегти образність героїв та передати їх емоції не втрачаючи при цьому основному сенсу тексту [54].

Приклади з твору:

«¡Qué grosero cirujano!

¡Qué rústica curación! «

«Який грубий хірург!

Яке сільське лікування! «

У поданому прикладі ми можемо побачити вживання звуконаслідувальних вигуків у мовленні Теодоро. Проілюстровані вигуки ми

також вважаємо ономотопеїчною лексикою. Теодоро виражає почуття непорозуміння та обурення за допомогою ономотопеїчного вигуку «*qué*», який при перекладі ми адаптували під вигук *який та яке*. Обраний переклад є досить поширеним у використанні в українській мові, адже часто зустрічається при вираженні емоцій обурення та непорозуміння.

Так само, як і графиня, Теодоро виражає свої почуття за допомогою іменників та прикметників.

Приклади з твору:

Теодоро: «Con temor de mis defetos no amé, que soy muy desconfiado.»

«І страх своїх недоліків, які я ніяк не міг полюбити, через це я такий недовірливий. «

Тут ми бачимо, як Теодоро виражає свій страх.

Теодоро: «¿Marido? ¡Qué necio enfado!

¡Qué necia cosa! «

«Чоловік? Який дурний гнів!

Що за дурниця! «

Проілюстрований приклад показує нам, як за допомогою звуконаслідування Теодоро виражає власну обуреність. У першому прикладі можемо побачити прикметник «*desconfiado*», у якому префікс «*des*» немов би уособлює заперечення власного страху і недовірливості героя. При перекладі українською мовою ми використали префікс «*не*», що в свою чергу має теж саме значення вже в нашій мові та використовується для вираження заперечення. Даний аналіз допомагає нам відмітити той факт, що збереження негативно-заперечливого аспекту репліки збереглося при перекладі та було представлено майже ідентичним за сенсом еквівалентом у обидвох мовах. Образність героя як невпевненого в собі чоловіка зі страхами щодо своєї історії кохання зберігається в обох варіантах.

У наступному проілюстрованому прикладі ми бачимо використання звуконаслідувального вигуку «*qué*», який має інтерпретацію у вигляді перекладу *який*, тут ми знову ж таки бачимо, що обуреність Теодоро

передається при перекладі найпоширенішим еквівалентом та саме це дозволяє нам вкотре переконатися, що використовуючи звуконаслідувальні вигуки для вираження своїх емоцій герой, немов би, намагається передати свій стан обурення, страху, роздратування та невпевненості. Проте, вже у наступній його репліці ми замінили вигук «*qué*» на *що*, тому що саме в даній репліці героя цей вигук найкраще передає собою емоцію обурення Теодоро та дозволяє нам зберегти сенс фрази.

Проаналізувавши образ Теодоро завдяки звуконаслідувальній лексиці можемо стверджувати, що емоції героя досить неоднозначні та не мають певного позитивного чи негативного забарвлення. Почуття героя кожного разу різні та варіюються від гніву і обурення до страху.

Подальший образ героїні з твору «Собака на сні», який ми проаналізуємо, це образ Марсели-служниці Діани.

Приклад з твору:

«¡Brava inquisición!

¡Qué mal que finge amor quien no le tiene!

¡Qué mal puede olvidarse amor de un año!»

«Відважна інквізиція!

Як жахливо, що почуття кохання інсценує той, хто його не має!

Як жахливо те, що любов забувається так швидко!»

Тут ми бачимо, як Марсела виражає за допомогою ономапопеїчної лексики своє обурення та невдоволення. Звуконаслідувальний вигук «*qué*» виражається при перекладі українським варіантом *як*, адже саме таким чином в українській мові найкраще можна виразити почуття розчарування та зневіри.

Зробивши висновок, можемо сказати, що образ Марсели є трохи схожим на образ ображеної жертви невдалої історії кохання.

Заключним образом у творі Лопе де Вега буде образ Трістана – слуги графині Діани.

Приклади з твору:

і

Трістан:

*«... que si te queda esperanza
de volver, no habrá remedio
de olvidar, que si está en medio
la esperanza, no hay mudanza.»*

*«... якщо у вас є надія повернути,
не буде ліків ,щоб забути,
це почуття всередині мене, я сподіваюся,
але змін нема».*

Трістан виражає сподівання та надію.

Трістан:

«Siempre decís esas cosas los amantes cuando menos pena os dan.»
*«Ви, закохані, завжди говорите такі речі, коли вони завдають вам
найменшого болю».*

*Трістан виражає емоційний стан Теодоро, акцентуючи увагу на тому,
що йому «болить».*

Трістан:

*«¡Qué lindamente tiré
mi sombrero a la luz!»*
*«Як гарно я кинув
мій капелюх на світло!»*

Трістан виражає почуття здивування та захвату.

Отже, проаналізувавши образ Трістана за допомогою вживання ониматопеї у його мовленні, можемо зазначити, що Трістан постає перед нами, як позитивний персонаж та ще й хороший слуга, який завжди вислухає та дасть пораду.

Зробивши загальні висновки щодо відтворення образності героїв при перекладі ониматопеїчної лексики твору Лопе де Вега «Собака на сіні», можемо стверджувати, що звуконаслідування досить яскраво впливають на образи героїв та на вираження їх емоцій. Саме завдяки ониматопам ми

проаналізували кожного героя, його манеру мовлення та його цілісний образ та роль у творі.

3.2. Віддзеркалення емоційності персонажів при перекладі онома топів п'єси "Овеча криниця".

"Овеча криниця" — п'єса, написана у віршах, що відноситься до Золотого віку Іспанії, написана Лопе де Вега між 1612–1614 роками та опублікована в Мадриді в 1619 році. Вона вважається театральним іконографічним символом об'єднання цілого народу проти феодальної тиранії. Саме у цьому творі автор чітко продемонстрував свої погляди на сучасну драматургію.

У творі Лопе де Вега зосередився розкриті у сюжеті твору двох основних тем:

"Романтичний трикутник" між командиром, Лауренсією та Фрондозо, де командир є тираном, який зловживає своєю владою, переслідуючи Лауренсію та її коханого Фрондозо. Коханий Лауренсії захищає її від неминучого зґвалтування командиром, а сама Лауренсія теж вміло захищає свою честь і організовує "жіночий погром" та вимагає справедливості.

Політична ситуація в Іспанії, яка загострилась після смерті короля Генріха IV, спричинила громадянську війну між тими, хто хоче успадкування престолу дочкою короля Хуани, і тими, хто підтримує Ізабеллу Кастильську, сестру короля.

Розглянемо твір з точки зору онома топеї, її використання у творі та відтворення образності при перекладі.

Першим образ, який ми проаналізуємо, це буде образ Лауренсії – коханої Фрондозо. Вона донька мера Фуентевехуна, яка зазнала переслідувань з боку командира. Його бачення любові є платонічним, тобто любов є прагненням до краси і зосереджується на чеснотах коханої. Проілюстровані приклади будуть

демонструвати емоційний стан героїні за допомогою звуконаслідувальної лексики, яка виражена іменниками і дієсловами.

Приклади з твору "Овеча криниця":

Лауренсія: "Dijéronme tantas cosas de Fernando, su señor, que me pusieron temor."

"Вони так багато розповіли мені про Фернандо, свого лорда, що страх охопив мене".

Лауренсія виражає свій страх.

Лауренсія:

*"¡Voto al sol que lo diré,
aunque el mundo me desdiga!"*

*"А я скажу, що обираю сонце й світло,
хоч світ й зрікається мене!"*

Лауренсія виражає своє бажання боротися.

Лауренсія:

*"¡Cielos, ayudadme agora!
-¡Ah, mujeres de la villa!*

¡Acudid, por que se cobre vuestro honor, acudid todas!

¡Qué porfía!"

"Небеса, допоможіть мені !

-Ах, жінки села!

Приходьте, щоб захистити вашу честь, приходьте всі!

Проявимо ж ми впертість й силу!"

У першому прикладі

Тут ми також можемо побачити, що героїня виражає своє почуття гідності, вона готова боротися та закликає робити це й інших жінок, аби захистити свою честь.

Отже, відтворення образу Лауренсії за допомогою звуконаслідувань охарактеризовує героїню як сильну, вольову жінку, яка готова боротися за свою свободу.

Наступним образом з твору буде магістр.

Приклади з твору:

Magístr:

"Con vergüenza voy; mas es honor quien puede obligarme, y importa no descuidarme en tan honrado interés".

"З соромом я рухаюсь вперед; але честь мене може зобов'язати, і важливо не знехтувати собою в такому почесному інтересі".

Виражає свій сором.

Magístr:

"¡Que tal caso ha sucedido!

Infelice fue su suerte."

"Ох що ж з випадок то був!

Нещасна була його доля".

Він виражає жаль та прикрість.

Образ магістра постає перед нами у творі сердечним та людяним.

При аналізі ономаіопеї у даному образі, у першому прикладі можемо помітити, що за допомогою префіксу "des" при перекладі українською, ми зберігаємо негативний відтінок репліки за допомогою частки "не". Проте, слід зазначити, що у варіанті українського перекладу ця частка виражає собою заперечення негативу, тобто, навпаки, змушує героя не нехтувати собою і власними почуттями, не зважаючи, на почуття сорому.

У наступному прикладі бачимо звуконаслідувальний вигук "qué", який при перекладі змінюється на вигук "ох" і саме таким чином найвдаліше передає почуття жалю та прикросі магістра.

Не менш цікавими образами у творі "Овеча криниця" є Алонсо та Естеван – алькальди Овечої Криниці.

Приклади з твору:

Алонсо:

"...la pobre Jacinta es quien pierde por su sinrazón."

"...бідна Хасінта все втратить через свою нерозумність."

Виражає жаль та прикрість до Хасінти.

Естеван:

"¡Muere, traidor Comendador!"

"Згинь, зраднику командире!"

Виражає злість та гнів.

Проілюстрований приклад вживання ономаіопеї у репліці Алонсо яскраво виражений за допомогою префіксу "sin", який в українському еквіваленті в свою чергу також виражає негатив – *нерозумність*.

Підсумувавши приклади звуконаслідувань у мовленні алькальди Овечої Крилиці, можемо зробити висновки, що образи Алонсо та Естевана, хоч і не є домінуючими та найважливішими у творі, проте, впливають на загальну картину репрезентації сюжетних ліній твору та постають перед нами, як добрі та відданні старшини громади Овечої Крилиці.

Наступним образом буде представлена Пасквал.

Приклади з твору:

Пасквал:

"¡Mal garrotillo le dé!".

Погану палицю дай йому!

Пасквал виражає своє обурення.

Пасквал:

"¡Ea, tuera el traidor!"

"Гей, зрадник помер!"

Пасквал виражає свою злість та радість одночасно.

Пасквал:

"¡Mal garrotillo le dé!

¡A un viejo de palos das!

¡Au, cielo piadoso!"

"Погану палицю дай йому!

Ви б'єте старого палицями!

О, небеса помилуйте!"

Пасквал виражає сум, злість та обурення.

В поданих прикладах можемо побачити звуконаслідування у формі вигуків "Ea", "A", "Au". Дані звуконаслідувальні вигуки представлені у перекладі як "Гей" та "О". Ономатоп "Ea" в іспанській мові створений в двох голосних, проте, в українському еквіваленті важко було б передати цей вигук двома голосними, саме тому, ми замінили його на "Гей". Наступні ономотопеїчні вигуки "A" та "Au" були відтворені за допомогою вигуку "О", щоб передати сум героїні та її обурення. Пасквал немов би взиває до небес та вищих сил, аби зрозуміти, чому така жорсткість існує у цьому світі.

Ознайомившись з проілюстрованими приклади емоцій та їх вираження у творі героїнею можемо зробити висновок, що образ Пасквал є схожим до образу Лауренсії. Дівчина також виражає своє обурення та співчуття та має в собі сили боротися проти режиму.

Відтворення образу Командора Фернана Гомеса є негативним і це підтверджує приклад з твору:

*Командор Фернан Гомес:
 "¡Oh, qué villano elocuente!
 ¡Qué cansado villanaje!,
 ¡Que no cerrara con él!
 ¡Vive el cielo, que me corro!
 ¡Oh, qué villano elocuente!"
 "Ой, який красномовний негідник!
 Яке лиходійство!
 Не зближуйся з ним!
 О небеса, скільки ще гнатись мені!
 Ох, який красномовний негідник!"*

У цьому проілюстрованому прикладі ми можемо відмітити, що вживання звуконаслідувальних вигуків "заполоняє" собою кожний рядок. *Oh* та *Que* – саме ці вигуки виражають усі наміри Командора, він хоче наголосити

на тому, що Фрондосо негідний кохання Лауренсії та саме завдяки цим ономатопам посилює вираження наклепу.

В даному прикладі ми бачимо як Командор намовляє на Фрондосо, аби завоювати увагу та кохання Лауренсії. Образ Командора є негативним та брехливим.

На черзі образ того самого Фрондосо – коханого Лауренсії.

Приклад з твору:

Фрондосо:

"¡Muerto soy! ¡Cielo, libradme!

¡Qué nombre, gran señor, tu sangre cobra!"

"Я мертвий! Небеса, звільніть мене!

О, твоє ім'я, великий владико, твоя кров мене визволяє!"

Тут ми можемо побачити, що Фрондосо молить про визволення та благає небеса благословити їх кохання з Лауренсією, адже Командор є перепоною для їхніх почуттів. Образ героя постає перед нами щирим, терплячим та сильним духом. Ономатопеїчний вигук *Qué* надає експресивності образу Фрондосо.

Наступні образи є другорядними у творі, проте, також репрезентують свої емоції за допомогою ономатопеї.

Образ Флореса – командорової слуги.

Флорес:

"¡Qué cansado es de sufrir!

¡Qué áspero y qué importuno!"

"Який же він втомлений він страждань!

Як грубість та яка настирливість!"

У продемонстрованому прикладі ми можемо побачити, що образ слуги є суперечливим. Він жаліє командора, виражаючи свої співчуття.

Образи Баррільдо та Менго – селяни.

Приклади з твору:

Баррільдо:

"¡Qué contento!"

"Яке задоволення!"

Баррільдо виражає свою радість.

Менго:

"¡Señor, Fuente Ovejunita!

¡Que este demonio cruel no sea tan importuno!

¡Ay, yo lo diré señor!"

"Господь, молю за Овечу Криницю!

Нехай цей жорстокий демон не буде таким настирливим!

О, молю, Господь!"

У проілюстрованому прикладі можемо побачити, що Менго благає Господа, аби Командор перестав володарювати, адже його вчинки жакливі та нестерпні. Образи селян постають перед нами позитивними та виражають підтримку у боротьбі з жорстоким режимом Командора Фернана Гомеса.

Варто зазначити, що людські емоції та почуття є головним виявом ономаіопеї у творах Лопе де Вега. Проте, у творі "Собака на сінї" також є приклад звуконаслідування природного явища.

Приклад з твору:

¡Con lágrimas en el bosque,

Susurraban los gozosos.

Сльозливо у лісі,

Шепотіли від радості.

Поданий приклад вирізняється серед попередніх тим, що представлений за допомогою імітації природного явища, а саме, шуму лісу. "Susurraban" саме в даному слові і виражене звуконаслідування. Цей приклад звуконаслідування передає та втілює імітацію звуку природи через слово. Саме завдяки цьому звуконаслідуванню ми можемо відчути шум лісу, немов самі знаходимося там. Цей приклад ще раз доводить той факт, що лише завдяки одному слову, яке виражене звуконаслідуванням можна поринути та відчути атмосферу лісу та відчуття, немов перебуваєш у природному середовищі. Окрім імітації

природного явища, у даному прикладі виражені ще й людські емоції та почуття, що передає поєднання звуконаслідувань та передачі їх сенсу.

ВИСНОВКИ ДО ТРЕТЬОГО РОЗДІЛУ.

Підсумувавши аналіз текстів творів Лопе де Вега "Собака на сіні" та "Овеча криниця" та приклади відтворенням образності при перекладі ономатопеїчної лексики українською мовою, можемо зазначити, що звуконаслідування досить яскраво охарактеризували образи персонажів у творах та зробили мову художніх текстів більш жвавою, емоційною та збагаченою.

Варто відмітити, той факт, що в основному у творі представлені ономатопи, які відображають людські емоції та почуття. Приклади зображення природного явища за допомогою ономатопеї також були наведені та охарактеризовані.

Отже, можемо зробити висновок, що для забарвлення мови художнього тексту та для відтворення образності важливим елементом для автора є застосування звуконаслідуваних лексичних одиниць.

Важливим аспектом для перекладача в той час, є вміння підібрати еквіваленти для чіткої передачі емоції, почуттів, їх сенсу та значення.

Не менш важливим також є той факт, що не завжди ономатопи можна перекласти належним чином без зміни сенсу. Інколи, для адекватної передачі потрібно значно змінити контекст. Проте, слід пам'ятати, що слід зберегти емоційність та внутрішній стан героя, або емоційність ситуації, аби онома топ зберіг своє значення.

ВИСНОВКИ

Під час дослідження питання перекладу оноματοпеїчної лексики у творах Лопе де Вега українською, нашим завданням було не лише охарактеризувати проблематику перекладу оноματοпеї, але й розкрити загальне поняття оноματοпеї та визначити роль оноματοпеїчних одиниць як мовного засобу в іспанській та українській мові та літературі. Звуконаслідування є невід'ємною частиною збагачення художньої мови та мови в цілому. Нами було розглянуто поняття звуконаслідування у загальній мовній картині світу, а також було проаналізовано різнобічні особливості застосування оноματοпів. У першому розділі нашої магістерської роботи нами було розглянуто теоретичні передумови перекладознавчого дослідження звуконаслідувальної лексики іспанської та української мов. Спершу ми проаналізували загальні теорії походження мови. Після цього, зосередившись на звуконаслідуваннях у іспанській та українській мові ми розглянули історію розвитку оноματοпеїчної лексики у мовознавстві. Звуконаслідування у іспанській мові та літературі є досить поширеним лінгвістичним явищем. Так як сама іспанська мова є досить експресивною та колоритною, той поняття оноματοпеї лише додає "забарвлення". Українська мова та література теж збагачена оноματοпам, проте, це питання не є до кінця дослідженим. Черговим аспектом нашого дослідження став художній текст як віддзеркалення репрезентації звукосимволізму та звуконаслідування у мовних картинах світу іспанців та українців. Ми проаналізували феномен звукосимволізму, його характеристику та історію розвитку. Були наведені приклади дослідників-лінгвістів серед українських та іспанських вчених. Прояви звукосимволізму у сучасній літературі також були розглянуті.

Наступним елементом нашого дослідження стали загальні функціонально-конструктивні і семантичні класифікації оноματοпів у перекладознавстві.

У подальшому процесі дослідження та аналізу звуконаслідувань нами були розглянуті різноманітні класифікації онома топів в цілому. Були описані їх характеристики та наведені приклади з творів.

Не менш важливою частиною нашого дослідження стало питання статусу онома топів і вигуків у лексичному складі іспанської та української мов. Нами були розглянуті різноманітні категорії звуконаслідувань та вигуків. Було окреслено їхні відмінності та ідентичності.

Проблематика перекладу онома топеїчної лексики стала нашим наступним етапом дослідження. Питання перекладацьких трансформацій було охарактеризовано з усіма його особливостями та різновидами. Більш того, було наведено актуальність даного питання дослідження.

Шляхи перекладу іспанських онома топів українською теж були охарактеризовані нами з усією специфікою даного мовно-лінгвістичного поняття. Нами були продемонстровані приклади з літератури. Ці приклади були проаналізовані та розглянуті з усіма особливостями використання.

Ще однією важливою темою нашої магістерської роботи було питання збереження стилістичного потенціалу онома топів художнього іспанського тексту при перекладі українською. Ми виділили найуживаніше середовище вживання звуконаслідувальних лексичних одиниць. Художні тексти дуже багаті на онома топи, підтвердження цьому можна знайти серед поданих нами прикладів вживання звуконаслідувань у іспанській мові та художніх текстах, і так само в українській, а також було виконано їх аналіз. Наведені нами приклади яскраво продемонстрували значущість та важливість онома топів як елементів прикрашення та збагачення мови.

Нами також було розглянуто варіанти здійснення досконалого перекладу та етапи цього завдання.

В останньому розділі нашого дослідження була представлена практична частина роботи. Питання відтворення образності при перекладі онома топеїчної лексики творів Лопе де Вега українською мовою.

У ході нашого дослідження було досліджено усі особливості вживання та перекладу звуконаслідувань у творах Лопе де Вега "Собака на сіні", "Овеча криниця", а саме, було представлено їх аналіз та розбір, згідно з характеристиками, які були подані у перших двох розділах магістерської роботи. В творах Лопе де Вега, вираження ономапопеї здебільшого було реалізовано за допомогою людських емоцій та вимови. Проілюстровані приклади, показали, що, здебільшого, у творі переважають ономапопи, які виражені негативними емоціями персонажів, а саме: гнів, злість та невдоволення. Також, були наведені приклади вживання звуконаслідувань, які виражалися завдяки природним явищам та імітації звуку природи. Усі подані приклади були проаналізовані.

Нами було встановлено роль та значення ономапопів в художніх творах Лопе де Вега "Собака на сіні", "Овеча криниця". Окреслено частоту вживання ономапопів та забарвлення лексики та емоційної картини твору за допомогою них. Проаналізовано специфіку вживання мовних засобів в обраних творах. Відтворення образності за допомогою вживання ономапопів теж було детально розглянуто в останньому розділі нашого дослідження.

Проведене дослідження визначило та з'ясувало актуальність вживання ономапопеїчних особливостей текстів та їх вплив на відтворення образності у творах. Таким чином, було досліджено, що актуальність вживання лінгвостилістичних особливостей текстів є дійсно підтверджена прикладами з творів та їх аналізом.

Структурований аналіз матеріалу показав, що значення ономапопів у художній літературі не перебільшене та має значний вплив на вираження засобів та емотивності у творі. Вплив звуконаслідувань на емоційний стан читача є безпосередньо вагомим у сприйнятті художнього тексту.

Важливо відзначити, що перекладацька проблематика звуконаслідувань теж була розглянута та проаналізована. Основними теоретичними та практичними висновками є аналіз творів та особливості перекладу ономапопів.

Таким чином, проведені дослідження підтвердили актуальність роботи, а завдання були виконані в повному обсязі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійченко Ю. В., Швець Г. О. (2010) *Лінгвостилістичні особливості вживання звуконаслідувань в іспаномовних текстах художніх творів.*
2. Арнольд И. В. (2002) *Стилистика. Современный английский язык.*
3. Бархударов Л. С. (1975) *Язык и перевод: Вопросы общей и частной теории перевода.*
4. Богайчук О. С. (2021) *Лексичні трансформації в перекладі.*
5. Воронин С. В. (2006) *Фреквентативы квазиинстанты-континуанты.*
6. Горбунова Ю. О. (2021) *Ономатопейчна лексика сучасної китайської мови: структурно-семантичний і функціональний аспекти.*
7. Давиденко Г. Й., Величко М. О (2009) *Історія зарубіжної літератури XVII-XVIII століття.*
8. Довмат О. С. (2020) *Запозичення в сучасну іспанську мову: структурно-семантична характеристика та перекладацький аспект.*
9. Дубровська Д. Ю. (2019) *Особливості перекладу японської ономатопоетичної лексики в жанрі художньої літератури.*
10. Заслоцька М. О. (2021) *Ономатопейстична лексика в німецькій та українських мовах.*
11. Кабиш М. Ю. (2015) *Звукотис в українській поезії першої половини ХХ століття: семантика, функції.*
12. Кальниченко О. (2017) *Теорія перекладу. Частина перша.*
13. Кінащук К. І. *Фоносемантика. Механізм звукосимволізму.*
14. Кочерган М. П. (2001) *Вступ до мовознавства.*
15. Куцяба О. (2021) *Лексичні та граматичні трансформації в українському перекладі «Ортодоксії» Г. К. Честертона, здійсненого Остапом Гладким».*
16. Левицький В. В. (1993) *Звуковий символізм: основні поняття, ідеї, результати // Мовознавство.*

17. Мірошниченко О. І. (2010) *Ономатопоетичні елементи в перекладі з англійської на українську мову.*
18. Охріменко В. (2015) *Ономатопея як об'єкт вивчення фоносемантики / Наукові записки.*
19. Охріменко В. О. (2015) *Ономатопеїчна лексика як предмет лінгвістичного дослідження (на матеріалі сучасної корейської мови).*
20. Педан М. С. *Особливості перекладу власних назв в художніх творах.*
21. Рецкер Я. И. (1974) *Теория перевода и переводческая практика: очерки лингв. теории пер. / Рецкер Я. И. – М.: Междунар. Отношения (1974).*
22. Рецкер Я. И. (1982) *Пособие по переводу с английского языка на русский язык.*
23. Селіванова О. О. (2006) *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія.*
24. Томиліна Г. Я. (2012) *Структурно-семантичні характеристики вигуків та звуконаслідувальних слів у системі лексикограматичних класів української та російської мови (лінгводидактичний аспект) – №1.*
25. Усок О. В., Корзюкова Л. П. (2018) *Генезис мови у гіпотезах та концепціях лінгвістів / Усок О. В., Корзюкова Л. П. // Журнал "Науковий огляд".*
26. Хабибуллина О. А. (2017) *Ономатопея как выразительное средство рекламного текста (на материале английского и немецкого языков) / Хабибуллина О. А., Николаева А. В. // Вестник ТГПУ.*
27. Швейцер А. Д. (1973) *Перевод и лингвистика Учебник, М.: Воениздат.*
28. Швейцер А. Д. (1988) *Перевод и лингвистика: Статус, проблемы, аспекты // Швейцер А. Д.*
29. Юсип-Якимович Ю. В. (2007) *Ономатопея українських говорів Карпат: семантична, фонетична, словотвірна структура та похідність ономапонів.*
30. Електронний ресурс – <https://inyaz.bobrodobro.ru/1293>.
31. Електронний ресурс – <https://inyaz.bobrodobro.ru/9198>.
32. Електронний ресурс – <http://diplomba.ru/work/76636>.

33. Электронний ресурс – <https://dodiplom.ru/ready/76883>.
34. Электронний ресурс – <https://uk.warbletoncouncil.org/onomatopeya-866>.
35. Электронний ресурс – <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/267/5/>.
36. Электронний ресурс – <https://lektsii.org/9-10477>.
37. Электронний ресурс – <https://lektsii.org/16-24326>.
38. Электронний ресурс – <https://inyaz.bobrodobro.ru/1289>.
39. Электронний ресурс – https://revolution.allbest.ru/languages/00803718_0.html.
40. Электронний ресурс – <https://uk.wikipedia.org/wiki/Неперекладність>.
41. Электронний ресурс – <https://lingua.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/Konkursna-robota-KAPELA.pdf>.
42. Электронний ресурс – <https://valenteshop.ru/es/grammaticheskie-transformacii-kak-svidetelstvuyut-vysheprivedennye/>.
43. Электронний ресурс – https://pidru4niki.com/1787022848053/dokumentoznavstvo/pohodzhennya_rozvitok_movi.
44. Электронний ресурс – https://knowledge.allbest.ru/languages/3c0b65625b3ad79a5c53a89421306d27_0.html.
45. Электронний ресурс – <https://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/1627/document.pdf>.
46. Электронний ресурс – <https://www.freepapers.ru/9/spanske-vdrodzhennya/211074.1348094.list4.html>.
47. Электронний ресурс – <https://espaciolibros.com/fuenteovejuna-resumen-comentario-de-texto/>.
48. Электронний ресурс (ілюстративні матеріали) – <http://www.cuentoscortos.com/cuentos-clasicos/la-ratita-presumida>.
49. Электронний ресурс (ілюстративні матеріали) – <https://ejemplos1.com/ejemplos-onomatopeya-poemas>.

50. Електронний ресурс (ілюстративні матеріали) -
https://www.cervantesvirtual.com/obra-visor/el-perro-del-hortelano-0/html/ff981632-82b1-11df-acc7-002185ce6064_3.
51. Електронний ресурс (ілюстративні матеріали) -
https://www.rae.es/sites/default/files/Fuenteovejuna_Lope_de_Vega.pdf.
52. Arias Marco (2020) *Monografía Interjecciones y onomatopeyas en la lengua española*.
53. Cruse D. A. (1987) *Lexical semantics*. Avon: The Bath Press.
54. Harold Pinter (2013) (ілюстративні матеріали) *Propuesta didáctica entorno a la obra drámatica el portero de Harold Pinter*.
55. Lilienthal, A. (2013). *La comparación de las palabras onomatopeyicas en los tebeos españoles y estonios*.
56. Richard Nordquist (2020) *Sound Symbolism in English: Definition and Examples*.
57. Veronica R. T. (2014) *El simbolismo sonoro*.

RESUMEN

Durante el estudio del tema de la traducción del vocabulario onomatopéyico en las obras de Lopi de Vega al ucraniano, nuestra tarea fue no solo caracterizar los problemas de traducción de la onomatopeya, sino también revelar el papel del concepto general de onomatopeya y el uso de unidades onomatopéyicas como disco lingüístico en la lengua y literatura española y ucraniana.

Consideramos el concepto de onomatopeya en la imagen lingüística general del mundo, y también analizamos las características versátiles del uso de la onomatopeya. En el primer capítulo de nuestra tesis de maestría, consideramos los requisitos teóricos previos de la investigación de traducción del vocabulario onomatopéyico de los idiomas español y ucraniano. En primer lugar, analizamos las teorías generales sobre el origen del lenguaje. Después de eso, centrándonos en la onomatopeya en español y ucraniano, examinamos la historia del desarrollo del vocabulario onomatopéyico en la lingüística.

El siguiente elemento de nuestra investigación fue la clasificación funcional-constructiva y semántica general de las onomatopeyas en los estudios de traducción. En el proceso posterior de investigación y análisis de las imitaciones de sonido, consideramos varias clasificaciones de onomatopeyas en su conjunto. Se describieron sus características y se dieron ejemplos de obras.

El problema de la traducción del vocabulario onomatopéyico se convirtió en nuestra próxima etapa de investigación. El tema de las transformaciones de la traducción se caracterizó con todas sus características y variedades. Además, se dio a conocer la relevancia de esta pregunta de investigación. Las formas de traducir las onomatopeyas del español al ucraniano también fueron caracterizadas por nosotros con toda la especificidad de este concepto lingüístico y lingüístico. Se nos mostraron ejemplos de la literatura. Estos ejemplos han sido analizados y considerados con todas las características de uso.

Durante de nuestra investigación fue investigado todas las peculiaridades del uso y traducción de onomatopeyas en las obras de Lopa de Vega "El perro del

hortelano", "Fuente ovejuna", es decir, se presentó su análisis y análisis, según a las características que fueron presentadas en los dos primeros capítulos del trabajo de maestría En las obras de Lope de Vega, la expresión de la onomatopeya se realizaba mayoritariamente con la ayuda de las emociones y la pronunciación humana. Los ejemplos ilustrados mostraron que, en su mayor parte, la obra está dominada por onomatopeyas, que son expresadas por las emociones negativas de los personajes, a saber: ira, enfado e insatisfacción. También, hubo ejemplos del uso de imitaciones sonoras, que se expresaron gracias a los fenómenos naturales y la imitación del sonido de la naturaleza. Todos los ejemplos dados han sido analizados. Establecimos el papel y el significado de la onomatopeya en las obras de arte de Lope de Vega "El perro del hortelano", "Fuente ovejuna". Se describe la frecuencia de uso de la onomatopeya y la coloración del vocabulario y la imagen emocional del trabajo con su ayuda. Se analizaron las especificidades del uso de los medios lingüísticos en las obras seleccionadas. La reproducción de imágenes usando onomatopeyas también se discutió en detalle en la última sección de nuestro estudio. La investigación realizada determinó y aclaró la relevancia del uso de las características onomatopéyicas de los textos y su influencia en la reproducción de imágenes en las obras. Así, se investigó que la relevancia del uso de rasgos lingüísticos estilísticos de los textos es realmente confirmada por ejemplos de obras y su análisis. Un análisis estructurado del material mostró que la importancia de la onomatopeya en la ficción no es exagerada y tiene un impacto significativo en la expresión de los medios y la emotividad en la obra. La influencia de la onomatopeya en el estado emocional del lector es directamente significativa en la percepción de un texto literario. Es importante señalar que también se consideraron y analizaron los problemas de traducción de las onomatopeyas. Las principales conclusiones teóricas y prácticas son el análisis de las obras y las peculiaridades de la traducción de las onomatopeyas. Por lo tanto, la investigación realizada confirmó la relevancia del trabajo y las tareas se completaron en su totalidad.